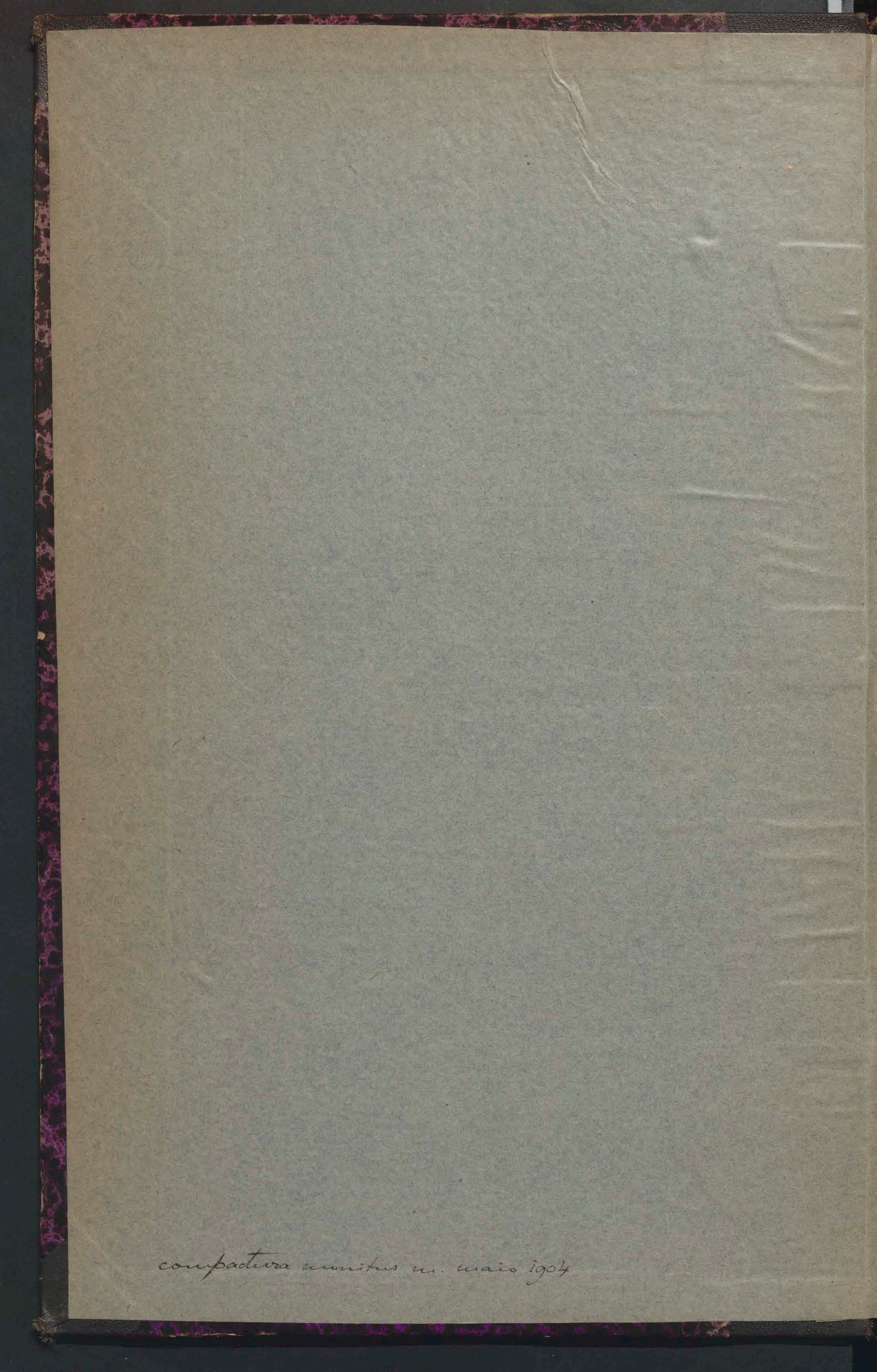
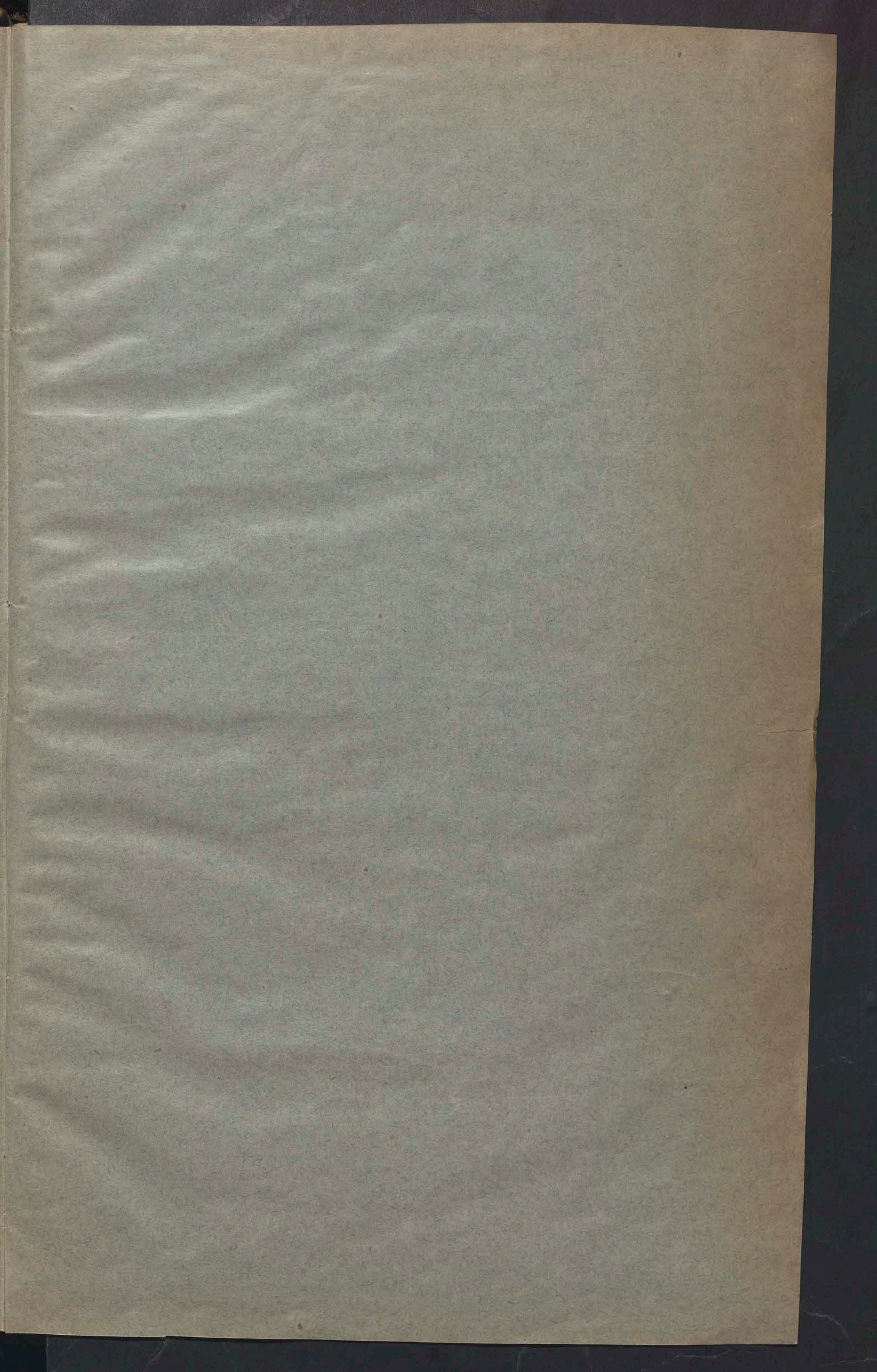
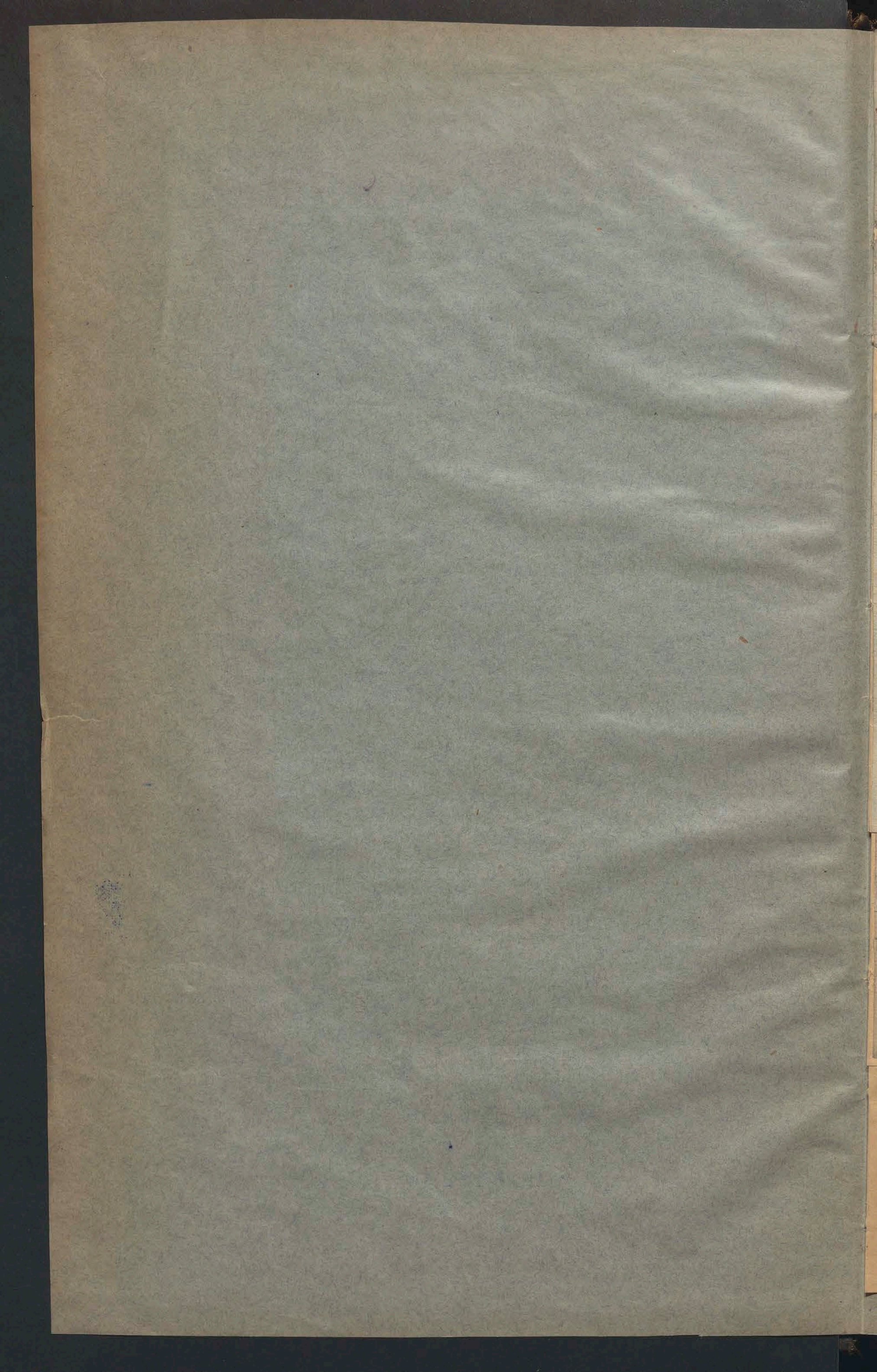

compactura munitus m. maio 1904

Urodzony w Krakowie w r. 1789 naypierw w Szkołach [illegible] a potem Uniwersytecie ukończywszy za czasu Rządu Austryackiego Nauki matematyczne, i [illegible] w r. 1809 dla nabycia więcey wiadomości a ~~[illegible] w Geometryi praktyczney i Architektu[rze] [illegible] dla siebie względy iż mnie [illegible] w Szkole Kadetów~~ a potem Elewowo a [illegible] przypuszczony [illegible] Upodobanie znaydując w ra[zie] [illegible] sposob spokoyny życia w Budownictwie [illegible] więcej [illegible] ~~[illegible]~~ przystąpienie do Konduktorstwa u JP. Vogel owczesnego Professora Architektury i wsparłem przez uczęszczanie Szkoły [illegible] do czego mi się mało [illegible] W r: 1811 mianowany Porucznikiem [illegible] gdy ~~[illegible]~~ choroba [illegible] kampanii w r: 1812 towarzyszyć nie byłem w stanie [illegible] Mostu płynącego pod Warszawą [illegible] oddany — lecz [illegible] do znoszenia trudów woyennych [illegible] w 1813 wyjednawszy uwolnienie od służby, i nauce Budownictwa ~~[illegible]~~ oddawszy się dla nabycia praktyki przy Urzędzie Budowniczego w Krakowie pracowałem [illegible] — iako Geometra przysięgły [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] rozmiarami ~~[illegible]~~ a po utworzeniu Kommissyi Włościańskiej rozmiarami Dóbr Narodowych w Obrębie ~~[illegible]~~ [illegible] Krakowskiego trudniłem się — w r. [illegible] mianowany Budowniczym obwodowym przy [illegible] z pensyą Zł: 2400, a późniey do Zł 3000 podwyższoną ~~[illegible] przez [illegible] Miasta Krakowa nie [illegible]~~ [illegible] przez Reprezentacyą Narodu w sposob remuneracyi za przyjęte iakiekolwiek niedostatki do skutku przerobienia owczesnego Ratusza na Dom [illegible] w [illegible] [illegible] w sobie pomieszczenia przerobienia Bramy Floryańskiey — i upięknienia Miasta na cel [illegible] opatrzenia go wodą zdrową przez sprowadzenie Wód z jego okolic [illegible] — Urząd ten przez lat [illegible] aż do roku 1826 w którym mianowany Professorem Budownictwa cywilnego i hydraulicznego z warunkami zwiedzenia [illegible] Krajów podróż ~~[illegible]~~ przedsięwziąłem — [illegible] z położeniem Oyca liczną familią obdarzonego ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] nie [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] przedsięwziąłem — —

W Krainach N. Króla Pruss [illegible] [illegible] Żelazne w [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] Budowę mostów Żelaznych — w Berlinie [illegible] [illegible] [illegible] się poznać urządzenie i sposob wykładania Nauki Budownictwa przez Professorów [illegible]

w [illegible] [illegible] ~~iako~~ Architektury w którey [illegible] [illegible] sposob [illegible] [illegible] na przykład [illegible] [illegible] a nawet nie [illegible] na wykładanych w [illegible] Zasadach prywatnie przez JP. Vogel Professora Architektury i [illegible] [illegible] do czego mi [illegible] [illegible] tego professora — i familyi [illegible] korzystać nie omieszkał.

Nowych budowli i reparacyi Rządowych [illegible] Miasto Kraków [illegible] [illegible] zdrowey przez sprowadzenie [illegible]

Że czas woiażu niedozwalał mi się zabawiać w tym kraiu udałem się do Hamburga a ztamtąd do Hollandyi gdzie przeyrzałem zakłady budownictwa wodnego zwracaiąc uwagę i sposoby wybiiania palów [illegible] murowanych z zwiedzałem Amsterdam, Helder... Halle... Rotterdam i iego okolice —

Czas zimowy zbliżaiący się krótkiego pobytu w Londynie dozwalał — przybywszy do Paryża gdziem przez 6 mieś[ięcy] bawił tak dla poznania ~~sposobu~~ gustu w ... miaście panującego iako też przysłuchania się sposobowi wykładania publicznego Nauk Budowniczych przez różnych professorów — z porą wiosenną r. 1827 podróż w okolice miasta i poznania ~~odbywszy udałem się do Lionu~~ i poznania kanałów wody do miasta tego wiodących, przeważnie udałem się do Lionu, zkąd gdy czas przepisany woiażu bawić nie dozwalał przez Turyn Genuę Medyolan Bolonię zatrzymuiąc się w każdem mieyscu po dni kilkanaście do Stolicy Sztuk pięknych Rzymu przybyłem — Rozkosz klimatu a ztąd rozmaitych sposobów [illegible] od wszystkich mnie miłych ... wspaniałych pomników starożytnych zwracały mą uwagę równie iak ~~dawnego~~ style architektury z czasów Rzymian dawnych i teraźnieyszych wieków. Zwiedziwszy Akademię Sztuk pięknych — Zakłady Nauk i liczne zbiory szczególnie w Malarstwie przybyłem ... ~~[illegible] dla zwiedzenia okolic~~ Rzymu do ... do okoła — Wróciłem przez Ankonę Bolonię ... dążąc przez piękne ... Włoskie do Wenecyi — ... czas niewiele dla zwiedzenia ... tamteyszey budowy i osobliwości Szkoły Budowniczey poświęciwszy przez Weronę do Wiednia się udałem — W Wiedniu ... zwiedziwszy Budowle ... tyle ile czas dozwalał do Krakowa i z początkiem r. 1827 rozpocząłem ~~[illegible]~~ wykładanie Nauki Budownictwa sposób budowania iako więcey zbliżony do ... z ... a zatem więcey ... zaś przewodniczy ... wybiera niepewności prawideł architektury iako sztuki pięknej także zasady pięknych tylko w pewnych granicach mieszczą się —

Grosza ... czas ...

Rapporta Kwartalne Kuratorii Generalney do ... [illegible]

~~[illegible]~~ pośrednictwo ~~[illegible]~~ południowy Languedoc ... Południowy

Bieg Życia podpisanego

Młode moie lata poświęciwszy Naukom celem służenia wyż-
[illegible]iowi ale zaspokojenia do biegu życia mego zaczęte przekonywa-
niemych Naukach w owczas Feuilletons Filozoficznym [illegible]
się, wdarłszy sposobność służenia Oyczyźnie w r. 180[illegible] zaciągnął
pułku Artyllerii — Odbywszy pierwszy Examen z rozkazu JW.
Generała Artyllerii pod wyznaczonemi w owczas [illegible]
naczelnictwem półkownika Mallet Officerami [illegible]
mnie jako anrolowanego do Kompanii [illegible]
natychmiast dla nabycia dalszych w przedmiotach nowego
wiadomości do Korpusu Kadetów [illegible]
wych Nauk Matematyczno fizycznych korpusu potrzebnych [illegible]
po złożeniu na nowo Examinu z tychże Nauk [illegible]
posunięty byłem do Korpusu [illegible] gdzie słuchając [illegible]
Wyższey Matematyki tak czystey iak stosowaney, [illegible]
tryi wykreślney, Mechaniki Hydrauliki Fortyfikacyi tak stałey iak
przechodniey, Artyllerii — Taktyki [illegible]
tyle znowu po zdaniu z tych Nauk [illegible] z porucz
skończonym, dostałem Awans na porucznika drugiego w Batalionie
Saperów, i kommenderowany do Zamościa gdzie w przedmiocie fortyfi-
kacyi w tym oddziale przewodniczyłem — przeniesiony potem do Kom-
panii Pontonnierów utrzymywaniem i budową Mostu pod Modlinem
a potem pod Warszawą, aż do rozpoczęcia prawie kampanii w r.
1812, zatrudniałem się.

Gdy się ta rozpoczęła podobało się Zwierzchnikom moim
powierzyć mi nawet dozór fabryki prochu pod Warszawą którą zwy-
czajnie powierzano wyższey Rangi Officerom — [illegible]
[illegible] dopełniwszy [illegible] na porucznika 1go w Kompanii Ponto-
nierów dnia 22 Lutego 1813 r. wydany. — W tym [illegible]
z Armią do Saxonii a tam za rozkazami wyższemi [illegible]
oblężenie Drezna, zkąd przez [illegible] woyny byłem Jeńcem woien-
aż do r. 1814. — Rok 1815 otworzył mi pole do służenia mey
[illegible] mojey Oyczyznie po utworzeniu Rzeczypospolitey Krakowskiey
Nay przód więc iako Geometra przy [illegible] Wymiarami Dóbr w wie-
[illegible] wypuszczonych dla Kommissyi [illegible] za-
trudniałem się [illegible] w R. 1817 uzyskawszy Nominacyą
od Senatu [illegible] na Budowniczego Obwodowego
w pełnieniu tego Urzędu do dnia dzisieyszego pozostaię.
Kraków dnia 9 Stycznia 1825 roku — [illegible] Bud. Obw.

[illegible]gałow N. 11. Ten Bieg życia podany był podczas konkursu na
Professora [illegible]

Wydział [illegible] Alegata i zgodne [illegible]
[illegible] raz podane dnia 26 Sierpnia 1826 r. N. 463. [illegible]
[illegible] 44 [illegible]

JW. Prezesa Senatu
R. i Jo.

Professor Architekt
[illegible] zachowanie dla
przy Szkole
[illegible] ów.

Gdy podług Urzędu Wyższey Kom[isyi]
Organizacyjney Katedra Budownictwa
w Uniwers: Jagiel: mnieysca mi[eć nie]
ma przez [mnie] podpisany z rzędu Pro[fesor]
[...] tegoż Uniw: wychodzi, z obietni[cą]
iednak że w Szkole Realney umieszczo[-]
nym zostanie — Szkoła zaś ta iak
odgłos niesie ~~dopiero~~ organizowaną
za rok dopiero otwartą bydź ma —
Osmielam się upraszać JWgo Prezesa
abyś raczył przełożyć Wysokiey K[omisyi]
[...] potrzebę iżbym w posadzie
obiecaney zapewnionym z pensyą
iaką dotąd pobieram t. i. Zp: 600[0]
został i ażeby ta w Budżecie Sz[koły]
Realnej: w tych działach przedstawio-
ną maiącym być umieszczoną —
Nie poczuwam się albowiem
ażebym sobie na pobieranie nad
mnieyszą od 6000 Zp: pensyi zasłuży[ł]
raz iako Urzędnik ~~siedmnasto~~ etatowy siedmnastolet[ni]
w Kraiu ~~[...]~~ Krakowskiey bo
10 iako Budowniczy przy Senacie
a 7 iako Professor przy Uniwersy[tecie]
~~za [...] tego rzędu [...] nominowany~~
drugi raz dlatego, że iako Profes[sor]
w Szkole technicznej nadal nie [...]
ze Obowiązków spodziewać się m[...]
ale większych bo z uczniami n[ie]
usposobionemi pracować mi wyp[ada]
one i przez więcey godzin chcąc ażeby
wychodzili w tym stopniu iżby [...]
w stanie

Że Nauka [...] nie tylko Architekton[om]
ale każdemu Obywatelowi posiadło[ść]
maiącemu iest potrzebną mogłaby
więc bydź wykładaną przezemnie
w Uniwersytecie iak dotąd dopóki
Szkoła Realna urządzoną nie
zostanie —
Za utrzymaniem mnie zaś
przy pensyi Zp: 6000. upraszam
iak neyspokorniey raz iako
Urzędnik 17o letni . . . . .
drugi raz iako Oyciec 7u dzieci
który innego oprócz w usłudze
publiczney utrzymania
dla nich nie ma —

Programm Kursu Budownictwa i Hydrauliki

Po wyłożeniu Historyi Bud: od pierwiastkowego iey wzoru prostey Chaty aż do wzrostu nayświetnieyszey wspaniałości, postępu iakim wzrastała za czasow Grekow i Rzymian, iey upadku, przeistoczeniu się na tak zwaną Gotycką, po wspomnieniu o rodzajach Struktur iakie w rożnych częściach swiata były w zwyczaiu. – O oblitościach Sztuki Budowniczey w dawnych Wiekach, i przywiedzeniu rożnych o tey Sztuce Pisarzow – Niemniey po opisaniu Początku Rzeźbiarstwa, Malarstwa Ogrodnictwa iako Sztuk towarzyszących Budownictwu – Nauka Architektury podzieli się na 3 istotne części Piękność – Wygodę Trwałość.

1a Część o Piękności.

Obeymować będzie następuiące Przedmioty.

Sposoby rys: Członkow Archit: z opisaniem ich użycia – rysowania Ozdob iakie im przystoią – Prawidła ogolne dobrego Profilowania. –

Rzecz o częściach głow: wchodzących w skład Porządkow Bud: iakoto. Podstupiach Stopach Stupow. Stupach – Kapitelach – Belkowaniu – Płatwie. Stragarzo: i Podokapiu. –

Sposoby rysowania i stosunki 3 Porząd: istotnych Bud: Doryc: Jon: i Koryntskiego oraz 2 Porządkow przybranych Tosk: i Rzym: Rysow: Kapitelow, Slimacznic Porownanie 5 Porządkow między sobą okazując Wzory Autorow roznych szczegolniey z Dzieła Parallele de l'Archit: par. F. de Chambray.

Rzecz o Stupach i Płaskostupach przez względ na wątła z iakich robione bydz mogą – przez względ na Konstrukcyą, kształt, ich rozporządzenie, sposoby rożne zwężania Stupow i rodzay Kreślenia linii Krzywey zwaney Conchoide podług ktorey to zwężanie naypiękniey się wydaie –

Zasady i Stosunki Porządkow iednych nad drugiemi stawianych z wykazaniem błędow iakie ztąd wynikaią, zwłaszcza gdy wspomnione Porządki są między Arkadami – Stupow parzystych – Międzystupiow Przysionkow.

Zasady i Proporcye innych tak zwanych Porządkow Perskiego – Karyatskiego attyckiego – Wieyskiego – z okazaniem takowych w rysunkach.

Wykład Wzorow tyczących się Budownictwa Egipcyan Persow Indyanow Chińczykow i innych Narodow mniey znajomych iakoto Maurow Mexykanow, niemniey Archit: Tureckiey Gockiey i Greckiey przy upadku tego Narodu.

Zasady i Proporcye Obłukow bądź z obecnemi lub Nieobecnemi Porządkami oraz i innych części w skład tychże wchodzących, przyłączaiąc sposoby ukłądu Podsiemiow arkadowych i ich ozdobieniu.

Sposoby rysowania i Proporcye Obdaszow – Gzemsow roznego rodzaiu bogatszych i prostszych od tych ktore się dla 5 Porządkow przepisały, koniecznie zastosowania ich do przypadkow gdzie takowych nie masz obecnych – Niemniey sposoby rysowania i propor: Podsad Impostow Węgarow okien i drzwiowych, poręczy balustradowych i innych rodzajow Profilow mniey więcey bogatych stosownie do panuiącego Porządku w Strukturze. –

Ryso: i Proporcye Framug, Balustrad, Posągow, Drzwiow, Okien, Mezanin i innych Otworow, tłomacząc w ich zastosowaniu do rozm: Porządkow prawidła Symetryi Eurytmii i Przyzwoitości, i zwracaiąc uwagę na Prawid: Optyki

Wprawianie w rysunek roznego rodzaiu Rzeźby tak Starożytnych iak i teraźnieyszych z tłomaczeniem użycia ich podług rodzaiu Porządku i Przeznaczenia Budowli.

Rzecz o nieprzyzwoitościach czyli nadużyciach w Sztuce Bud: a iakich się nawet sławni Architekci dopuszczali, rozszczegolniaiąc ie na takie, ktore w pięknej Architekturze cierpiane bydz nie mogą, i na takie ktorych ieżeli uniknąć dla konieczney Okoliczności nie można, nie stanowią przecież istotnych błędow Budownictwa –

isto

Że kaźdy rodzay Budowli powinien mieć cechę, ktoraby wskazywała iey przeznaczenie; wnieść wypadnie w szczegolności w zastosowanie kaźdego z 5 Porządkow i innych Ozdob Pięknoßci Architektury stanowiących do Gmachow Mieyskich Wieyskich tak publiczney i prywatney wygodzie iako też tylko wspaniałości poświęconych.

Ponieważ przyozdobienie Wewnętrzne Domow podlega odmianom i Modzie podadzą się Zasady i Stosunki Porządkow Budowniczych wewnątrz Budowlow użyć się mogących, rownie iak innych Ozdob stałych to iest takich iakie w iakieykolwiek zmianie smaku mieysce swoie mieć mogą — co do ozdob ktore od mody zawisły, takowe podług naynowszych w tym rodzaiu wychodzących Dzieł przytaczać wypadnie.

Proporcye kominkow szafiastych, kątnych wraz z ozdobieniem tychże, niemniey o Ozdobach właściwych Nadedrzwiom — o Malowaniu i Gypsaturze Sufitow starożytnych i teraźnieyszych — Wzory rożnego rodzaiu Piecow okrągłych lub innego kształtu — Niemniey robot Stolarskich, Slusarskich to iest rożnego kształtu i Układu drzwi wrot bram otwierznie Składanych, krat, poręczy Sztachet — Bram żelaznych. —

O posadzkach z rożnego koloru marmurow — drewna, z przyłożeniem rysunkow pięknych w tym rodzaiu Posadzkowań w budowlach pierwszego rzędu wyszczegolnionych. — O Użyciu Malowań, Złoceniu, Marmoryzacyi, sztuczney etc. — —

Naukę Perspektywy maiącą za cel rysowanie Proiektow scenograficznie iest potrzebna Architektowi; tyle się więc tu tylko mowić będzie o niey ile z względu zachowania rysunku Archit: i przyzwoitego iey cieniowania do tego ściągać się będzie —

W Wykładaniu tey 1szey Części Budownictwa trzymać się będzie Dzieła Cours d'Architecture civile przez I. F. Blondela Professora w Paryżu wydanego w 9. Tom: i Dzieła J. W. Hrabi Sierakowskiego z względu Erudycyi, Historyi, Uwag i pięknych Rycin bardzo cennego, biorąc w pomoc Autora P. Durand Profes: Archi: w Szkole Polytech: — Że iednakowoż w przytoczonych Dziełach nie wszystkie w wszelkich Przedmiotach rysunki znayduią się, ktoreby Naukę Budownictwa uzupełnić mogły, wypadnie wziąść w pomoc ważnieyszych Autorow iakiemi są wspomniony powyżey P. Chambray. Dzieło pod tytułem Monuments de Louis XV przez P. Patte, w ktorem oprocz rożnych rodzaiow Pomnikow dla tegoż Monarchy w rożnych Miastach Francyi projektowanych, Ozdobienie i Układ Rynkow i Placow wiele się do rozwinięcia dobrego smaku uczniow przyłoży. — Dzieło de Architectura. P. Boffrand znaczną ilość pierwszego rzędu Struktur Francuskich w sobie mieszczące. — Dzieło Memoires sur les objets les plus importants de l'Architecture P. Patte. w ktorem Budowa Luwru iako naywspanialszego Gmachu iest obszernie wyiaśniona. — Oprocz tego wiele rysunkow poiedynczych naypięknieyszych Struktur Rzymskie — Kościoł S. Piotra. w Anglii — Kościoł Drezdeński, i wiele innych Budowlow ktorych wykazać nie podobna wystawiaiących. — Co do Starożytności posłużą Dzieła Witruwiusza, Palladego, Wigniola, Serliusza, Scammozego — niemniey Dzieła Ruine de Grece par le Roy. — Antiquités de Rome par Degodets. — Templum Vaticanum przez Fontanne, w ktorych obszerne Opisy, ryciny piękne i doskonały wymiar przyłożą się do wpoiema w Umysły Uczniow wielkości architektury starożytney i iey pierwszeństwa — Nakoniec Dzieła w Bibliotece Krako: znayduią się, i sprowadzić się mogące. —

4

2a Część Budownictwa o Wygodzie.

Że ta część Budownictwa szczególniey Francuzom winna swe wydoskonalenie, w wykładaniu więc Zasad rozporządzenia ogólnego Bud: użyć można Dzieła Precis de l'Arch: przez P. Durand. podług którego wszelkie kombinacye tak poziome iak pionowe w jakich ogólne projekta regularne Struktur znaydować się mogą, będą wyszczególnione – Dla wytłomaczenia zaś Prawideł wewnętrznego rozporządzenia Pałaców i Domów mieszkalnych, a w szczególności wyiaśnienia zasad wygodnego i przyzwoitego umieszczenia Przedsionków, Sieni, Przysionków, Schodów, Policyów, Sal, Garderob, Gabinetów, Boudoirów, Galeryi, Pawnic Kuchni itd. Apartamentów Parady wygody i kompanii – niemniey wygodnego rozkładu Pawillonów Officyn kuchennych. Stayennych, Dziedzińców, Przeddziedzińców itd: tak z względu zachowania stopniowania charakteru, iako też z względu położenia na Połnoc Południe Wschód lub Zachód oprocz cytowanego wyżey Autora weźmie się w pomoc Dzieło JX. Sierakowskiego. P. Blondela i Camus de Mezieres, w którym to ostatnim przedmiot w mowie będący nayporządniey iest ułożonym. –

Że każdy rodzay Budowli bądź publiczney bądź prywatney składać się powinien z części iakich iego przeznaczenie wyciąga, wypadnie z kolei wniyść w szczegóły przyzwoitego rozporządzenia wszelkich innego rodzaiu Ogromów i Struktur. iakiemi są, Kościoły. Domy rządowe, sądowe, Kollegia, Obserwatoria Bibliotheki; Muzea, Teatra, Łaźnie, Szpitale, Więzienia, Jetki, koszary, Jeldy Szlachtuzy – Magazyny – Oranżerye – itd niemniey domy Ekonomiczne iakiemi są Folwarki, z zabudowaniami Gospod: Browary Gorzelnie itd: wykładaiąc rzecz na rysunkach i przykładach i stosując ią do naszego klimatu –

W wyższym względzie biorąc rzeczy wypadnie mówić o przyzwoitem rozporządzeniu Miast. miasteczek, przedmieściów, rozkładzie Placów Ulic, rynków placów, targowisk, o urządzeniu kanałów ochędostwa, rynsztoków przyzwoitem umieszczaniu Szlachtuzów – Magazynów – Jatek – Studzien publicznych, Wodozbiorów i innych przedmiotów tak z względu zdrowia mieszkańców, iako też wygody tychże i bezpieczeństwa od Pożarów Zalewów Wichrów etc na szczególną uwagę zasługujących, co w Dziele P. Patte sur les objets les plus importantes wyżey nadmienionym obszernie iest traktowanem –

Wspomni się i w wzorach Obrazie rozkład Starożytnych Gmachów iakiemi są Łaźnie publiczne czyli Teatra za Rzymian budowane – Cyrki – Widowiska publiczne itd. niemniey rozkład wewnętrzny mieszkan partykularnych Greków i Rzymian opisze dla tego aby przekonać iak ta część Budownictwa w ten czas by były wygodnego układu domów mieszkalnych poźnieyszym dopiero wiekom winna swą Doskonałość –

Ponieważ nakoniec piękne widoki, i przyiemnie miejsce otaczające Pałace i Domy mieszkalne za rzecz istotną są poczytywane gdzie takowe wykonane być mogą mówić się będzie o Układzie ulic drzewnych, chodnikach, a poniewczasy dziwaczne i wymuszone sposoby obcinania drzew ogrodowych holenderskich da się wyobrażenie rożnych części wchodzących w skład Ogrodów Franc: przytaczaiąc układy Ogrodów i Parków Wersalu Meudon Luxenbourg. Chateau de maison, Montmorency i innych – Podadzą się zasady zakładania Ogrodów Chinsko Angielskich – wreszcie powie się nieco o Ogrodach Starożytnych i rysunkami wyiaśni –

3a Część Budownictwa o Trwałości.

Mieć będzie następuiące Oddziały.

Wiadomość o Materyałach wszelkiego rodzaiu do konstrukcyi Budowli wchodzących z opisaniem ich użycia, ciężaru, wyboru i poznawaniu dobroci

iakiemi są wszelkie rodzaie Kamienia, Cegły, Dachówki, Wapna – Cementy Kity – itd: drzewo budowlane oble lub przerzynane na łaty deszczki itd:

Sposoby i Ostrozności przy budowaniu Pieców do Palenia Cegły Wapna Dachówki z opisaniem roboty Strycharskiey i Machin. iakie na ten cel dla ułatwienia roboty były w używaniu.

Własność i użycie Żelaza: miedzi blachy Drotu Gwoździ i innych Mate – co się tycze przedmiotów dotyczących się roboty mularskiey da się wyiaśnie: nie zasad poznawania rodzajów Gruntów, grubości pokładów Ziemi – przytoczą się rodzaie Swidrów do sondowania Gruntów – sposoby kopania – dobywania Ziemi z fundamentów –

Zakładania fundamentów na Glinie, piasku, ile, skale, bagnach, z wyłożeniem sposobów murowania tychże tak litych iako też na filarach – i sposobów iakich Starożytni Gotowie w swiatłych swych strukturach używali.

O grubości fundamentów przez wzgląd na rodzay murów wyższych, na ilość pięter, na Sklepienie i gatunek gruntu – Niemniey o zakładaniu Krat fundamentowych samych lub na palach podług potrzeby użyc się mogących –

O Grubości murów w piętrach – w różnem położeniu. Uwagi nad sposobami wiązania cegły w murach – O murach z kamienia polowego, łamanego Ziemiołłoku itd: Surówki, cegły Egip: – O konstrukcyi Gzemsów, – O sposobie budowania i konstrukcyi Pieców opiecznych – kominków – kominów Palen piecowych –

O rodzaiach i sposobie wykonywania Sklepień z cegły, kamienia, przytaczaiące zasady mocy tychże iednych względem drugich – O Posadzkach z cegły Tynkach – sufitowaniu – murach Sztarpowych –

O schodach kamiennych, sposobie ich osadzania szczególniey w tem co się tycze schodów z iedney strony w mury wpuszczanych a z drugiey wolno na sobie ze lastrebą wiszących.

O brukach rozmaitych, rynsztokach mieyskich, sposobach budowaniu kanałów mieyskich czyli ochędowstwa, podaiąc sposoby przedsiębrania tak zwanej Szalki Niwellacyiney dla układu wspomnionych Rynsztoków i kanałów i przyzwoitego spływu wód istotnie potrzebney. –

O pokrywaniu Dachów Dachówką rozmaitey formy. Niemniey o pokrywaniu blachą żelazną, miedzią cynkiem Dekówką Słomą, trzciną –

Co się tycze roboty Ciesielskiey podadzą się prawidła.

Grubości mocy sposobów wiązania belek Sragarzy – Siestrzan tak w domach mieszkalnych iako też Magazynach i Strukturach których obszerność i bezpieczeństwo szczególney w tym względzie baczności wymaga –

Rodzaiów Dachów i sposobów ich wiązania, tak tych które w zwyczaynych Budowlach zastosowanie swoie mieć mogą, iako i tych które dla obszerności i wielkości Ogromów, kunsztownych wiązań za pomocą Podciągów – i Zastrzałów, niemniey za pomocą spaiań drzewa w piłę pioruna itp: bądź prostych bądź obłęczastych wymagaią – W których to ostatnich użycie Żelaza na Strzemiona podchwytne Ankry klamry śruby itd: obszernie się wyiaśni –

O Kopułach i ich wiązaniu, odachach kręgowych, czego wszystkiego oprocz szczególnych konstrukcyi podadzą się i wytłomaczą przykłady Struktur wyszczególnowanych iako to Dachów, nad Teatrami, Ratuszami – Dz –

O Budowaniu Domów Drewnianych – Scian tak zwanych Pruskich podaiąc Uwagi do zachowania tak z względu trwałości, uniknienia wilgoci iako też bezpieczeństwa od ognia –

Prawidła wiązania i ostrożności tyczące się schodów drewnianych, Podłóg Pował prostych i kopułastych, bram drzwiów okien okiennic i innych przedmiotów Stolar:

skich w skład domow mieszkalnych wchodzących. — Niemniey robot Stolarskich w kościołach i innych Budowlach które z swego przeznaczenia wiadomości roboty Stolarskiey niemal w całey ich obszerności wymagaia.

Robota Slusarska obeymować będzie opis użycie i Skład Zamkow Zawias, Okucia bram drzwi Okien rozmaitego, zastosowanego do wielkości przeznaczenia tychże i do kosztow iakie nan łożyć chcemy. —

Ponieważ tak nauka o Pełności Wygodzie, i Prywatności w szczególności uczyni się, zastosowanie tych wszystkich Prawideł do Przykładów poddawaiąc Uczniom Proiekta do rysowania, abytym sposobem nie tylko wprawić ich w rysunek, ale jeszcze postawić ich w możności użycia wspomnionych Zasad w iakimbądź kolwiek zdarzeniu.

Nakoniec podadzą się Ustawy Rządowe Policyino Budownicze — Wytłomaczy Prawo Budownicze ściągaiące się do utrzymania Własności Sąsiadów, i rozstrzygania sporow w iakimbądź względzie między temiż wynikłe mogących biorąc za przewodnika Dzieło Loix des Batiments przez P. Degodets zwracaiąc Uwagę na szczegoły naszemu klimatowi i zwyczayom Naszego Kraiu własciwe.

Naukę Budownictwa zakończy sposob robienia Wykazow kosztow nowo stawiaiących się budowli lub ich reparacyi, z wyszczegolnieniem Narzędzi Rusztowan; to iest Roboty Ciesielskiey Mularskiey Stolarskiey Slusarskiey Kowalskiey.

Hydraulika.

Po wyłożeniu Teoryi Hydrostatyki przystąpi się do wykładu Theoryi Hidrauliki: podług Układu Dzieła Dubuata. które obeymuie

Naukę ogolną biegu iedności wody w Kanałach i rurach wyciągniętą z doswiadczeń —

O formowaniu się łożysk rzek, prędkości wody płynącey w tychże, o oporach iakich doznaie. o formowaniu się Serpentyn rzek

O przybytkach peryodycznych wod w rzekach, o prostowaniu rzek i innych odmianach iakie bądź w ich biegu bądź w łożyskach robić można.

Wyrachowanie ilości wody przepływaiącey przez przelewy reversoirs Okna Stawidłowe i Sztury — między filarami mostow — O sposobach spławnienia rzek małych — O Kanałach w ogólności — o Formie iaką mieć powinny filary mostow — boki Sztuz i statki spławne.

O prowadzeniu wod trąbami, czyli o rurmusach i o ruchu nieregularnym w tychże — o biegu wody w Akwedukstach.

O wypływie wody przez Otwory rurki, i o cyle skurczeney wody

O usiłowaniu iakie sprawia woda na boki nacisku. rożnych łożych

O wytryskach wodnych. — O ruchu wody w pompach — o mocy potrzebney do poruszania Machiny ogniowey — O sposobach mierzenia prędkości wody. — O mocy z iaką uderza na koła wodne w Młynach, i sposobie ich budowania

Zastosowania do Przykładow w praktyce zdarzaiących się.

Budownictwo wodne.

O palach Szarpalach i ich przysposabianiu, mocy — o Trzewikach żelaznych

O użyciu kafarow, ich rozmaitey Budowie Linach powrozach — O wbiianiu pali, doswiadczeniu Gruntu dla scian Szarpalowych — Wbiianiu Szarpali klesznynach — Wyrachowanie kosztow na sprawianie kafarow — Ilość ludzi potrzebnych do władania kafarami — Koszt wbiiania pali Szarpali —

O kopaniu Ziemi i usuwaniu z niey zachodzących Przeszkód — Rozsadzaniu Kamieni pod wodą — lub ich dobywaniu Machinami —

O dobywaniu Starych Pali – przyrzynaniu pod wodą – Machiny do szlamowania mollaw – portoro –

Budowa i rozmaite rodzaie Ogroblen Fangdamme podług rozney głęb: wody.

O Machinach zwyczaynych do czerpania wody podczas budowy używanych.

O Machinach innych w tym względzie iakoto Pompach ludzmi lub Końmi poruszanych – o Użyciu Machiny parowey z wyrachowaniem siły do rey poruszania potrzebney. –

Sposoby wzmacniania Szkarpowatości brzegow darniną – kamieniem

Budowanie Bulwarkow z drzewa. –

Budowa murow przybrzeżnych z Kamienia, i ostrozności tyczące się Wapna Cementow – Zakładania krat – Wiązanie ciosow. – budowa tychze murow z cegły itd: z wyłożeniem Zasad ciśnienia Ziemi na mury przybrzezne –

O budowaniu Szluz, Kanałow Spławnych – rzek robotnych – Jazow, Upust, w czem wyłomaią się prawidła tyczące się ciężaru wody, a zatem potrzebnych wymiarow tychze Szluz i Jazow i grubości drzewa. – Użycie Żelaza na czopy Ankrpasy, w swoych wymiarach opisze się –

Poda się Wzor Anszlagu wyszczegolnionych wyzey robot –

Zasady budowania Tam faszynowych kamiennych, kaszarowych, i innego rodzaiu stałych lub interymalnych. O Tamowaniu czyli przecinaniu rzek całych i ostroznosciach iakie w tym rodzaiu są do zachowania – Wymiary pomiedzia i wykazy Kosztów tychże

Mosty Murowane.

O budowie mostow murowanych i drewnianych podług Röder: cytuiącego wiele Autorow dawnych i teraźnieyszych, szczególniey Wiebekinga – Rondeleta

Oznaczenie szerokości sprzęgu Arkad, i przestrzeni przepływu wody pod Mostem murow: z wiadomey massy wody, przekroju łożyska rzeki i prędkości wzniesienie się wody przez zbudowanie filarow – Prawidła praktyczne Wiebekinga i Langsdorfa w tym względzie.

O formie Arkad podług linii krzywych roznych – Oznaczenie grubości Oporow – filarow – Sklepien – i szerokości Zwornikow. – o formie przedniey i tylney części filarow – wiązanie ciosow w tychze, i ich umocnienie – Szerokości mostow i Chodnikow – O skrzydłach mostow.

Prawidła poprzednicze i przygotowania przed rozpoczęciem budo: mostu.

Kopanie Ziemi i zakład fundamentow podług rodzaiu Gruntu i sposoby utwierdzenia go, rozne sposoby zatapiania murow fundam: w skrzyniach

O Rusztowaniach i ich użyciu – o Bustelach.

Wyprowadzanie filarow i oporow. – Robota Sklepien – Stawianie rysztowan – Wybijanie busteli – wypełnianie pach sklepiennych, i wykonczenie

Historya Budownictwa mostowego – Przykłady rozmaitych mostow dawnych i nowych. –

Mosty drewniane.

Ogólny opis rozmaitych mostow drewnianych

O wiązaniach z Drewna i Zamkach roznych

O zwyczaynych mostach, opisanie szczegolnych ich części z uwagami względem grubości drzewa podług szerokości otworow i ciężarow – Tabella mocy drzewa

O mostach z podchwytami – zastrzałami – rozporami – Grubość w nich drzewa

Przykłady Dzieł podchwytnych i rozpornych z prostych sztuk drzewa – iak Palladia Mostu na Cismone – Schaffhausen – Kandel – Wettingen – Turatz – St Clement na Durance – Landsberg i inne – oraz 4 mostow hollenderskich Laufbrücken

O krzywieniu belek i ich mocy. o Dziełach Podchwytnych i rozpornych z drzewa krzywego – o łukach forsztowych – z drzewa – Sposob Wiebekinga

Przykłady mostow drew: na łukach. — O Prowadzeniu budowy mostow drew:
O Mostach żelaznych i ich budowie.
O Mostach na Łodziach — potrzebie schronienia tych na zimę, ich budowie, utrzymywaniu — o mostach tratwowych —
O Mostach pływających czyli przewozowych — wzwodzych — obrotnych — i innych tymczasowych iako na beczkach — worach — kotach — itp:
Że przedmiot Budow: lądowego i wodnego, tak z względu teoryi iako Praktyki iest zbyt obszernym aby w iednym roku mogł bydź z pożytkiem wyłożony można go więc na 2 lata rozłożyć, mówiąc w 1szym roku o 3ech częściach Budownictwa Cywilnego — w 2gim zaś roku wyłoży sposoby robienia Anszlagow i Prawo Budownicze — w 2gim zaś roku uczynić zastosowanie Architektury do Proiektow rysować się przez Uczniow mogących i wyłoży rzecz całą teoryi Hydrauliki i Budownictwa wodnego —

Głowny Podział Bud: i Hydr: obeymuie Ozdobienie, Wygodę, Konstr. czyli Trwałość — Budownictwo Wodne — Anszlagi —

Piękność

- 5 Porząd: w szczeg.
- Porządek attycki.
- Perski
- Wiedniacki
- Karyiski.
- Budo: Egipcyan
- Turkowo
- Maurowo
- Gotyckie
- Zakładowania
- Porząd: nad Porząd:
- Rozstaw: Porządkow
- Perspek: Architek:
- Gzemsy rozmaite
- Rozpor: domowo fasyat
- Rozp: Porządkowo wewnę:
- Balustrady.
- Okna.
- Drzwi.
- Frontony.
- Attyki
- Posągi.
- Koniunkt.
- Ściany polerowane
- Malarstwo
- Sztukatorstwo.
- Posadzkowanie
- Ozdoby Sklepień sufitow
- Fontann ozdobienie
- Kwadrat Do— wazony.
- Uskoki wystąpy.
- Pasy
- Drewna.
- Obokniki —
- Odradki.
- Półpiętra
- Ogrody. — leśniczow.

Wygoda

- Rozpor: domow.
- Kościoły
- Teatra
- Szkoły
- Browary.
- Gorzelnie.
- Magazyny Spichrz
- Stajnie Koń:
- Krowiarnie
- Owczarnie
- Chlewy
- Wozownie
- Lodownie
- Piwnice —
- Oranżerye
- Stodoły
- Piekarnie.
- Mury parkanne
- Przedsionki
- Akademie
- Szlachtuzy
- Jatki.
- Dworniczce
- Plebanie
- Więzienia Cerkle
- Karczmy.
- Ogrodzienia
- Suszarnie.
- ~~Drogi~~ —

Trwałość

~~Mularstwo~~

- Fundamenta
- Mury.
- Sklepienia
- Kominy.
- Kloaki — prewet.
- Kuchnie.
- Piecow budowe
- Kominkow.
- Kusztow: Budul
- Bud: z Ziemi: Surowej: Egi: cegł.
- Welleranie
- Pokry: dachowe,
- Wpisy Mularskie.
- o cegle Sklepowa
- Wapnie
- Dachowe.
- Jastrychy.
- Kamieniach
- Marmurach
- Glinie.
- Iłe —
- Piasku
- Zakład fund: na rozmych gruntach.
- Brukowanie
- Rusz: połączenie
- Ankry
- Palowania
- Gzemsy
- Schody
- Sufitowanie
- Posadzka: cegła
- Wylepy.
- Tynkowanie biel:
- Dymienie Kominów

Ciesielstwo

- Dachy wyciągane
- Dachy leżące — kunsztowne
- Powały
- Podłogi.
- Przepierzenia.
- Stragarze.
- Moc Drewa.
- Wpisy Ciesielski.
- Pokrycie: Gontem Dachowką, Słomą
- Ścinanie drewa Przesuw.
- Makiety: Ciesielskie Schody.
- Łączenie Drewa
- Obrab: Drewa.
- Narzędzia Cieśl
- Powały Traffiast.

Anszlagi.

- Stolarska.
- Garncarska
- Mularska.
- Ciesielska —
- Stycharska.
- Kamieniarska
- Łam Kamieni
- Rzeźbiarska
- Szklarska
- Stolarska
- Tracka.
- Blacharska.
- Tanniarstwo fasz.
- Łamian. kamieni
- Bicie pali.
- Studniarska
- Grodzenia.
- Ilość materyi Mular.
- Do Ciesielskie
- Do Stolarskie.
- Kowalstwo
- Ślusarstwo
- Gwoździe.
- Worba i lizz: M:
- Bednarska
- Tokarska
- Powroźnicza
- Bud: Hath: wod:
- Szklarska
- Kotlarska
- Mosiężnicza
- Ołowniczo
- Malarska
- Złotnicza
- Narzędzia Rzemieśl:
- Miary. Wagi —

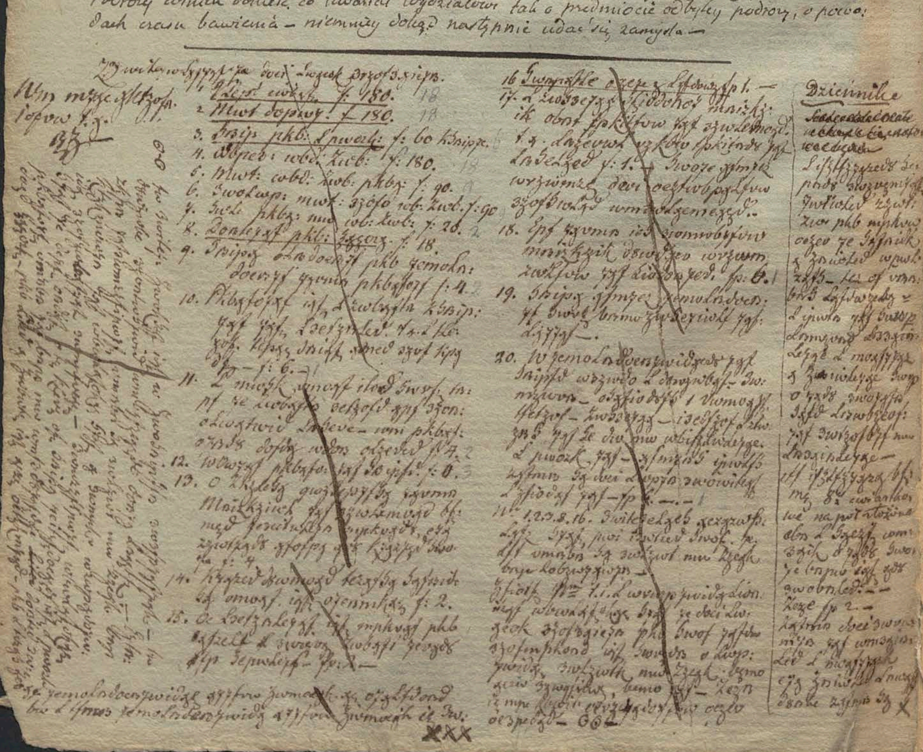
Budow. Wodne

- Mosty —
- Rurmusy —
- Kanały
- Studnie
- Krynice
- Wodozbiory
- Sikawki.
- Pompy
- Młyny mlewne
- Tartaki.
- Wiatraki.
- Olearnie
- Papiernie
- Prochownie
- Szpiarnie.
- Tanniarstwo
- Jazy.
- Upusty
- Kafary
- Żurawie
- Czerpaki.
- Cementy
- Wyrach: Machiny wodą obraca
- Do Końmi —
- Do wiatrem
- Przybrzeża.
- Drogi

Instrukcya Wyd: Fizy: Mat: do odbycia mego Woiażu.

Nro 12. Kraków. Dnia 27 Kwiet: 1826. r. Dziekan Wydziału Fizyczno Matematycznego zawiadamia niniejszem Wgo Felixa Radwańskiego Professora Uniwersytetu iż wskutek Reskryptu wielkiey rady Uniw: Jagiel: pod d. 1. Kwiet: r. b. do Nru 1229–1253 wydanego, a przez Kancellaryą Rektorską pod d. 8 Kwiet: r. b. do Nru 166 nadesłanego, którym na rok [illegible] jeden przynayminiey Wy. F. Radwański dla wydoskonalenia iszcze więcy swego talentu i przypatrzenia się zblizka dziełom większym w Archit: i Hydraulice celującym wspariatoracą smakiem i wytrwałością za granicę udać się iest obowiązanym – Wydział na swem posiedzeniu w dniu 27 Kwiet: 1826. r. uchwalił:

aby WJ Radwański rozpoczął swą podróż przed 1. Czerwca b. r. – winien naypierw udać się przez Szląsk do Berlina – w Szląsku obeyrzy rozne budowle podziemne i Machiny w kopalniach. – w Berlinie zatrzyma się dla zwiedzenia tameyszey Szkoły Architektoniczney i roznych zakładow – uda się potem przez Hollandyą do Londynu – w Hollandyi nie spuści z uwagi wszelkich Dzieł hydraulicznych a w Londynie i iego okolicach obeyrzawszy wszelkie Budowy zastanowienia godne, iako też rozne zbiory naukowe i zakłady, zwiedziwszy tameyszą Szkołę Architektury następnie uda się do Paryża i Jego Okolic – tam zastanowi się wśrzeń nad sprowadzeniem wod z roznych okolic do tego miasta, nad budową kanałow spławnych po prowincyach porobionych, budowom mostow tudzież innych osobliwości. Obeyrzy Szkołę Polytechniczną Drog i Mostow – zbiory roznych machin modeli – zastanowi się nad dokładnością roboty Kamieniarskiey – potem przeszedłszy Południową Francyą uda się do Włoch a nie zaniedba do Rzymu, celem zwiedzenia starożytnych budowli smakiem i wytrwałością celującym – a stamtąd uda się do München dla poznania tameyszey Szkoły Budowniczey, i przypatrzenia się roznym konstrukcyom drewnianych mostow w Bawaryi wystawionych; zkąd przybywszy do Wiednia obeyrzy co iest godnego budowli – Zwiedzi Instytut Polytechniczny, i powroci na początku roku szkolnego 1827 do Krakowa – W ogolności mowiąc w całey tey podroży winien zwrocić swą uwagę na gmachy, mosty – kanały – Kopalnie – Drogi – Machiny – i wszelkie dzieła Architektury i Hydrauliki zastanowienia godne – Nie spuści z uwagi metodę Nauczania tych dwoch Umieiętności, przytem na sposob wykonywania wszelkich Dzieł konstrukcyi – nakoniec gdy czas bawienia w szczegolnych miejscach nie da się określić, albowiem w czasie samey podroży okazywa się dopiero pole do wiadomości i o roznych osobliwościach – a obeyrzenie ich zależy od okoliczności, albo przeznaczonego na to czasu, zaczem czas bawienia w miejscach roznych zostawia się do woli Wgo Radwańskiego podług tego iak będzie widział dla siebie neydogodniey i nayhorzystniey; wszy iednak Podroży winien donieść co kwartał Wydziałowi tak o przedmiocie odbytey podroży, o powodach czasu bawienia – niemniey dokąd następnie udać się zamyśla –

Układ Nauk Krol: Szkoły czyli Akademii Budowniczey w Berlinie od 1. Kwietnia do ostat: Augu: 1826. r. (prze Eitelweina podpisany:)

Przedmioty.	Professor	w Dnie.	w Godzi nach	w Tyg.	
Trygonometrya, korperlehre, i Geometrya wykreślna –	Ohm	Poned. Wtorek Czwartek Piątek	10½–12	2	[illegible]
Praktyczna Geometrya –	Berghaus	Poned Wtorek Czwartek Piątek / Sroda Sobota	6–7½ / w Polu.	2.	[illegible]
Mechanika i Hydraulika.	Geh. Hofr Grüson	Poned: Wtorek. Piątek.	10½–12 / 10½–12 / 10½–11	3.	[illegible]
Budowa Drog, Mostow, Sluz, Kanałow.	Dietlein	Poned: Sroda Piątek	8–10.	2.	[illegible]
Strom= Deich= und Hafenbau.	Dietlein	Wtorek Czwartek Sobota.	8–10	2.	xxx [illegible]
Allgemeine Baulehren.	Rabe.	Poned: Wtorek. Czwartek Piątek.	6½–8	3.	[illegible]
Budownictwo ekonomiczne.	Schramm	Poned: Wtorek Czwartek Piątek	8½–10	3.	xx [illegible]
Fizyka Exper: i Chemiia w względzie budownicza	accum.	Czwartek Poned:	5–6.	5.	[illegible]
Mineralogia budownicza, i Materyały Budow:	Accum	Piątek.	5–6.	5.	[illegible]
x Rysowanie Mapp i Sytuacyi.	Berghaus Julius.	Poned: Wtorek. Czwartek	3–5.	4.	[illegible]
Freie Handzeichnung i Ozdoby Budownicze.	Rösel	Sroda Czwartek Sobota	3–5.	6.	[illegible]
Rysowanie Architektoniczne.	Meinicke Schramm	Poned Wtorek. Piątek.	3–5.	6.	
Modellowanie	modelleur Eberhard	codzień	2–5.		

x [illegible]

W Uniwersytecie Berlin w letnim Półroczu 1826. r. dawano.

w Naukach Matematycznych:

Geometryę i Solidometryę Proff: Ideler. 5 razy na tydzień po 1 God:
Trygono: płas: i kuliste Ideler. 4 razy na tydzień po god. 1.
Czystą analizę Hr. D. Jacobi; 4 razy po 1 God:
Algebrę i Analysis Ohm 5 razy po 1 God.
Ogolną Teoryę zrownań Jacobi razy 3.
Rachunek Integralny Dirksen 3 razy
  tę samą uczy także Ohm 3 razy.
Zastosowanie rachunku differencyonalnego do Geom: Dirksen raz.
Pierwsze początki wyższey [illegible] analitycznej [illegible] Stereometryi Ohm raz.
Die Lehre vom Grössten u Kleinsten Ohm razy 3.
Wyższy Kalkul Lubbe
Analityczną Dynamikę Dirksen razy 3.
Statykę ciał stałych Grüson 2 razy.
Populare astronomie Oltmann 2 razy.
Sferyczna astronomia Encke 2 razy
  tęż samą uczy Dirksen 3 razy.
Mechanikę Nieba i wyższą astronomię Ohm 6 razy private u siebie
Kosmografia Oltmanns 2 razy.
Zastosowanie Geometryi do Nautyki, i Historyę Pływactwa Oltmanns

w Naukach Historycznych

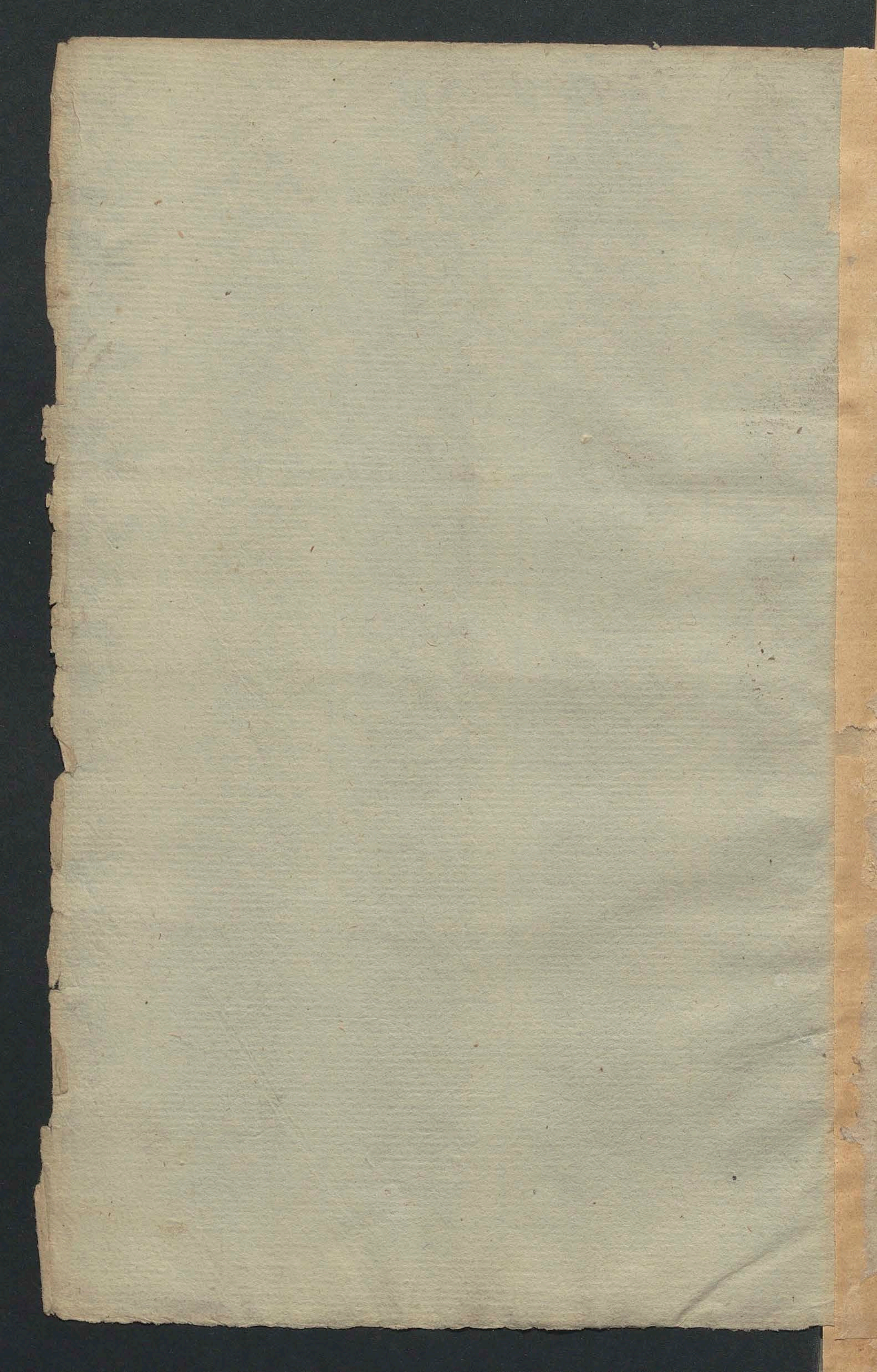
Die Alterthümer des Mittelalters besonders der Deutschen Hagen 4 razy
  wyższy nie był [illegible]

Teorya i Historya Kunsztow

Die theorie der Bildenden Künste Hirt
Archäologie der Baukunst Bildnerey u. Malerey bey den Aegiptern Orientalen Griechen, Romern – Tölken 6 razy, und verbindet damit die Erklärung der Monumente.
Die Geschichte der Baukunst bey den Aegiptern Hirt.
Die Bücher des Vitruvs über die Baukunst Tölken 4 razy
Uber die Malerey der Alten Tölken raz –

350 : 12 = 29.50
115
= 70 2

8

Program Kursu Bud: i Arch: w roku 18 27/18 wykładać się mającego

Architektura. Podział Arch: na 3 części
Pięknośc - Trwałość - Wygodę
w 1. części o Piękności Architektury będą na stępujące przedmioty:

O porządkach Arch: w ogólności t. i.
o początku Porządków w ogólności
Wymiary i porównanie 5 Porządków to jest
3 Greckich i 2 Rzymskich
O częściach Głównych w skład porządków
wchodzących t. i. Piedestałach Kolumnach
Gzemsowaniach i ich poddziałach.
O Rodzajach Członków Arch: i ich kreśleniu
Prawidła kreślenia Okrągów (Skosów:) przy
tem o profilowaniu.
O Ozdobach służących Członkom Archit: i
ich wykonywaniu.
O Zbliżowaniu Kolumn, - Kreślenie Con-
choidy - Kolumn Krzywych

O Porządkach Arch: w szczególności
Rysowanie Porządku Toskan: podług Vinioli
O Porządku Dorykim Starożytnym
D° Gzemsów: zębkowym } podług
D° D° mutulowym } Winioli
O odmianach jakie w kreśleniu tego
Porządku wprowadzić można podług
prawideł teraz: Autorów w celu:
Zastosowania ich nad kolumniami pa:
wyższeniu - w łękach większych i na:
tomikach -
O porządku Jonickim podług Winioli
kreślenie Ślimacznicy
O Kapitelu tego porządku Starożytnym no:
wym i podług Michała Anioła.
Rysowanie tych Kapitelów nad pilastrami
O porządku Korynckim ze wszystkiemi
użyciami -
Wzory liściów i ozdob w skład kapitelów
modylionów i Gzemsów wchodzących
Rysowanie Kapitelu Korynckiego na pila
strach
Rysowanie porządku Rzymskiego czyli
Złożonego i Jego poddziałów -

O Porządku wszystkim Perskim Karyatskim i
Attyckim
O Użyciu piedestałów i Stawkostupów w szczególności
w skład kolumn podług Starożytnych - o Stopach
Karyatydach - międzysłupiach (Intercolumnia)
O Kolumnach przez względ na konstrukcyą
kształt, umieszczenie i przeznaczenie
O Gzemsach rozmaitych t. i. przykłady Okrągów
wbornych i bogatszych od tych które się

dla 5 Porządków przepisały wcielunyria
ich nad temi porządkami —

<u>O Arkadach w Ogólności</u>

Rysowanie i proporcye Arkad dla ka:
żdego z 5 porządków bez kolumny
czy z piedestałami; Columnami lub bez
takowych —

O Nakładaniu porządków nad Porządkami sa:
mych lub z Arkadami, i [illegible]
[illegible] stąd wynikających

O Nadużyciach w Sztuce Budow: i zboczeniach
od prawideł podanych które ucznia
dla uniknienia większych błędów Cier:
piane być mogą w pięknej Architekturze

O Proporcyach i ozdobieniu innych części Ar:
chitektonicznych iakiemi są Frontony Fra:
mugi — Balustrady — Bramy — Drzwi — Okna
Niedzyołnia — Narożniki itd: —

O Użyciu Rzeźby upiększającej Architekturę
t: i: Wazonach — Trofeach — Konsolach — Kar
tuszach — Medalach — Festonach — Koronach
Rogach Obfitości — Najpiękniejsze wzo
rowie których będą uczniom podawane
dla wprawy w rysunku —

Zastosowania prawideł podanych do ozdo
bienia Budowl o 1. 2. 3 piętrach
z Attykami lub bez Attyków, z obe:
cnemi i nieobecnemi porządkami —

O Architekturach innych Narodów iakoto
Gotyckiey Tureckiey Egipskiey Chińskiey
Perskiey Indyiskiey podług wzorów
w Dziele JX. Leżakowskiego znayduią
iących się —

Ozdobienie wewnętrzne domów obeymo:
wać będzie:

Przykłady Profilów Gzemsowań Su:
fitowych do użytku w apartamentach
Ozdoby Drzwiów Okien Sufitów Posa
dzkowań Kominków —

O Boazeryach — ozdobach używanych
w Stolarszczyźnie — Ślusarstwie

O Ozdobieniu Sieniów Przedpokojów — Poko
jów kompanii Salonów — Poko:
jów Sypialnych — Parady — Gabi:
netów: Galeryi — Schodów i miey
scach w Sztukach pomieszkań wcho:
dzących w szczególności

Że iest niepodobieństwem aby Uczniowie
wie wszelkie podawać Gzymsowań i
Ozdob przez Palladyusza Skamno:
drego Serliusa i innych Autorów po:
dane

dane iako też w Starożytnych Ogromach
Greckich i Rzymskich użyte rysować mieli
dla tego takowe na tycitach uczniom
okazane i objaśnione będą.–
Pierwsza ta część Budownictwa wykładaną
będzie podług dzieł JX Zieratowskiego
Blondela i J.N. Duranda

2a Część o Trwałości

Trwałość Budowlów zawisła na dobroci
Materyałów i dobrey konstrukcyi.

o Materyałach

O Materyałach w ogólności w Budownictwie
używanych.
O Marmurze, Kamieniu Wapiennym – Alaba-
strze – Gipsie – Kamieniu piaskowym
O Kamieniu polnym – Sposobach łupania
go Klinami ogniem. – O wozach do prze-
wożenia wielkich Bałwanów tego kamie-
nia służących.
O Łupku Schiefer – Ardoise
O Surowce, Egipskiey Cegle iłe glinie
piasku –
O Cegle – Piecach i Szopach do wyrabiania
i wypalania iey służących za pomocą
drzewa węgla Kamiennego torfu –
O Dachówce, iey rodzajach i wypalaniu
O Wapnie wypalaniu go gaszeniu przecho-
wywaniu – o Cementach, Kitach.
O Drzewie budowlanym a mianowicie
o Modrzewiu Sośnie Świerczynie
Jodle Bukowinie Grabinie Dębinie
Olszynie i innych
O Drzewie z względu iego wielkości t.i.
Klocach tracinach – Forsztach, desz-
kach – łatach – drzewie grubey śre-
dniey małey miary – Krokwiastym
O wadach drzewa – Ścinaniu – Przechowywa-
niu. Sprowadzaniu
Rodzaie żelaza podług iego dobroci, –
własności – o Żelazie kutem lanem
o Blasze białey czarney – Gwoździach drocie
Ołowiu miedzi cynku cynie mosiądzu
o trzcinie Słomie –
W wykładaniu rzeczy o Materyałach
trzymać się będzie Dzieł Gilly Land-
baukunst – F. Accum Physische Be-
schaffenheit der Baumaterialien

O Konstrukcyi

Nauka o konstrukcyi obejmować będzie wiadomości tyczące się Roboty Ciesielskiey, Mularskiey, Stolarskiey, Ślusarskiey

Robota Ciesielska

O Dachach w ogólności — w szczególności zaś o Dachach bez Stolca — z Stolcami stojącemi leżącemi — o Półdachach — o Mansardach — o wiązaniu Dachów ukośnie się spotykających — Nadbudowaniach Attyków — Dymnikach — o Dachach z podchwytami pojedynczemi podwóynemi y potróynemi — Dachach Lecznego Bohlen dacher — o Kopułach.

O pokładach belek i Powałach t. i. o Mierze Drzewa w Belkach — o Układzie Stragarzy w Domach regularnych i nieregularnych — Murłatach — Skośnych — Belkach cyfrowanych Powałach Deskowych — Łatowych podsufitkach — podłogach

O pokrywaniu Dachów deskami Gontami Słomą Trzciną Dachówką Dachówką Miedzią Blachą —

O wiązaniu Schodów różnego rodzaju

O Budowie Domów drewnianych w naszym kraiu używanych — murów Pruskich

Robota Mularska

Ogólne wiadomości o fundamentach Rodzajach Gruntu, i ego sondowaniu pokładach

O zakładaniu fundamentów na Ziemi dobrey Glinie piasku Skale bagnie

Użycie Kratek leżących i palowych pod fundamenta — o kopaniu fundamentów

O Grubości murów fundamentowych pod domy drewniane murowane i ch głębokości wysokości nad powierzchnią Ziemi — O Grubości murów Scharpowych

O zakładaniu piwnic i Suterenów

O Różnych rodzajach Sklepień i ich wykończeniu — Grubości murów pod Kalenie — Ankrach —

O wiązaniu Cegły w murach — Konstrukcyi Gzymsów Ceglanych

O Grubości murów zewnętrznych i we:

gzymsy w Budowlach ich wysokości
Otworach działaniu się Drzwi Okna w Do-
mach murowanych i ich konstrukcyi
paleniach prowadzeniu kominów
piecach —
Fundamentach rozmaitych i ich wykonywaniu
Grubości murów z Surowki — Ziemio
bitnie Lisse kamienia polowego
nasadzowaniu z cegły Jastrych — bu-
fitowaniu — Osadzaniu schodów

Robota Stolarska i Ślusarska

wykonywać będą Konstrukcyę Bram
drzwi Okiennic Fasowanych i Fra-
mowanych rozmaitej wielkości i rodzaju
Konstrukcyę ram okiennych — Po-
sadzek — podług wykładanych drewien
w rozne kroje — Lamperyi — Gzym-
sów drewnianych — poręczy — Kon-
strukcyę i użycie Zamków Zawias itd:
Nauka o Konstrukcyi tłomaczona
będzie podług autorów — Gilly
Landbaukunst — Gernhardt Abhan-
dlung der Bauwissenschaft i JX
Sierakowskiego.

3a Część o Rozporządzeniu

V

Widoki ogólne w podziale całej [illegible]
wiedzy Architektury —
Rozporządzenie Pałaców w ogólności —
w szczególności zaś o przyzwoitem po-
mieszczaniu i obszerności Dziedzińców
przystępów Sieniow piwnic schodów
apartamentów Sal — Pokojów Gabinetów
Galeryi — Drzwiów okien kominków te
Przedmioty te traktowane będą
z Dzieł JX Sierakow: i Blondela

VI

Rozporządzenie Domów Ekonomicznych
działanie się Stayni Wozownie Stodoły
Spichlerz Owczarnie itd: z przyłącze-
niem uwag tyczących się Ekonomi-
cznych ich Konstrukcyi — podług
Dzieł JX. Sierakowskiego Gillego i
Gernhardta —

o Budowie Dróg

wybrane kierunku Gościńca nayko-
rzystniejszym — niwellowaniu
rozrzesach Gościńców, i ich urzyni

O urządzeniu bu-
dynków w miastach

przez wzgląd na Ekonomikę i wygodę
O konstrukcyi Gościńców kamiennych w okolicach równych — Górach — Si-nach —
O murach Szkarpowych w Drogach — Przepustach dla wody
O Narzędziach naczyniach Wozach do budowania Dróg potrzebnych
O Utrzymowaniu Dróg w dobrym stanie Ausplaczowaniu.
Traktat o Drogach dawanym będzie z dzieła Wiebekinga Theoretische Praktische Strassenbaukunde —

Budownictwo wodne

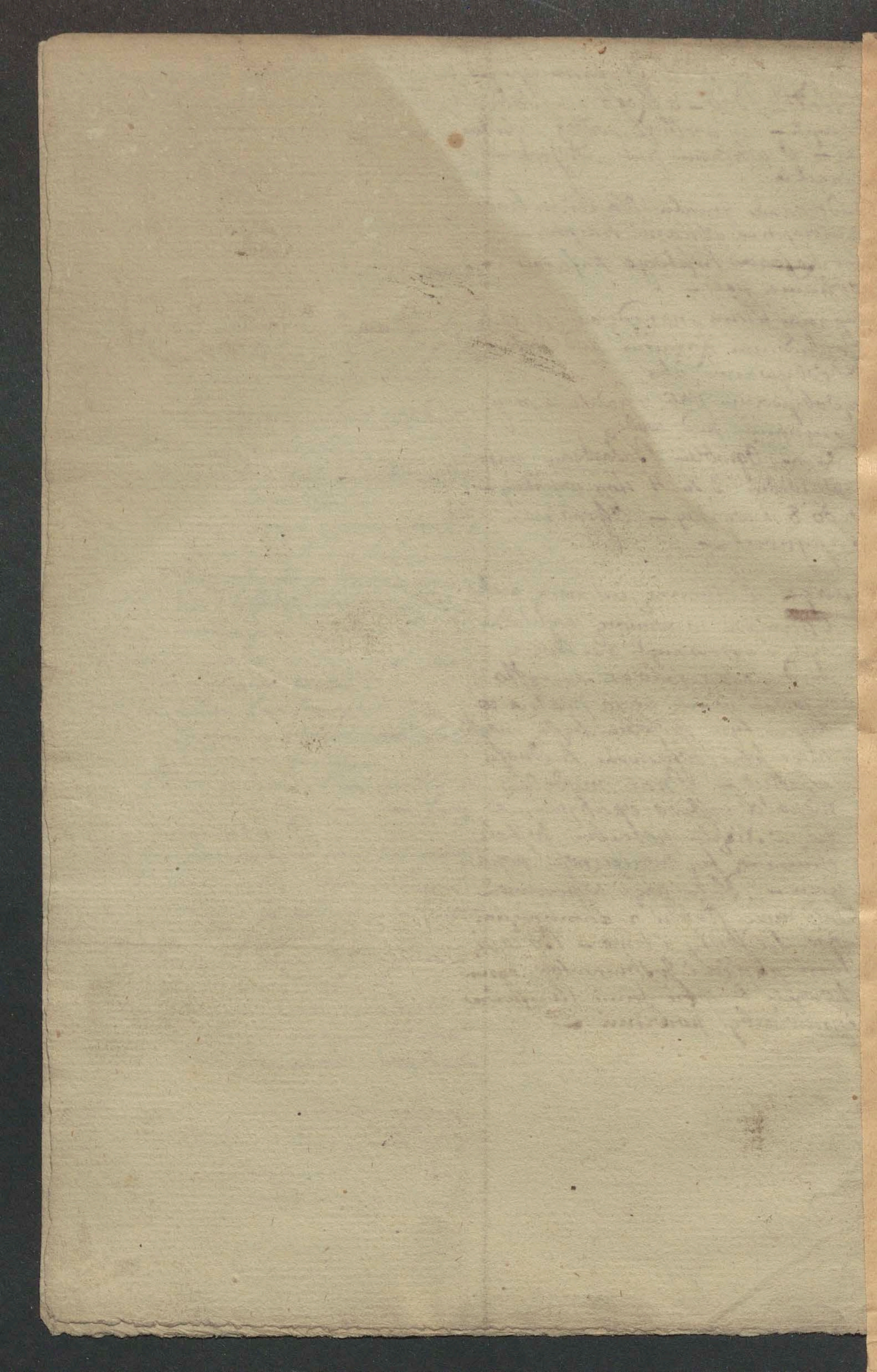
O rzekach w ogólności —
O początku rzek — Spadku — Prędze Stromstrich
O przyczynach równy prędkości w rzekach — formowaniu się odsypisk — Kolan — Mierzeniu prędkości wody i iey Konsumpcyi —
O Budowie wałów według rzek meciów wylewom tychże.
O Biciu Tam fascynowych
Ogólne wiadomości prowadzenia budow z fascyn
Równe rodzaie Tam podług ich użycia — Wymiany tam fascynowych —
O wykonywaniu tam fascynowych
Równe sposoby zabezpieczania Bregow od podrywania i opadkach fascynowych.
Budowanie Jazow z fascyn czyli przecinaniu rzek —
O prostowaniu Kolan rzecznych
Sposob robienia wyrazu kosztów robot fascynowych — Narzędziach

Poprzedniczce Wiadomości tyczące się Budownictwa wodnego t. i.

O Palach — Szpuntpalach — ich przycinaniu, grubości — trzewikach żelaznych —
O Kafarach — ich użyciu — Kafarach ręcznych — Kafarach niezwyczaynych

i ich konstrukcyi naykorzystnieyszey
kształcie Pali — o Kafarach Skła:
danych — ich wielkości podług ilości lu:
dzi — O wbiianiu pali ukośnie —
Linach —
Sondowaniu Gruntu dla Scian kar:
patowych — wbiianiu karpali —
~~Koszt Kafarow~~ Kosztorys kafarow i
wbiiania pali —
Kopaniu Ziemi — naczerpakach — Karach
Rozsadzaniu Kamieni pod wodą
dobywaniu ich
wydobywaniu pali z Gruntu — przy:
rzynaniu pod wodą
budowie Ogroblen Batardeau prze:
ciw wodzie 3 do 4 stop wysokiey —
6 do 8 i wyzszey — Ogroblenia
kasętowe —

Uwaga Koniecznę iest nieraz azeby
Uczniowi w miarę wykłada:
nych i rysowanych rzeczy tablicy
przedmiotow, takoż we wszystko
rysowali w sali na to przeznaczo:
ney — tym sposobem będą mogli
mieć sobie objasnione trudności
wszelkie — Brak modelow
niepodobieństwo oglądywania
ich w Naturze potrzebne dostate:
cznem tey konieczności popar:
ciem — Sala wręcz wspomnio:
na mieć stoliki z szuflandami:
i Reisbrety i linie — Bo co się
tycze papieru i Instrumentow rysun:
kowych te sobie sami Uczniowie
sprawiaćby powinni —

Program Kursu Budownictwa i Hydrauliki.

1. Po wyłożeniu Historyi Architektury, od iey pierwiastkowego Wzoru z prostey Chaty aż do Stopnia do iakiego dojść mogła nayiwiększey Wspaniałości, postępu iakim wzrastała za czasów Greków i Rzymian – iey upadku – przeistoczenia się na tak zwaną Gotycką – po wspomnieniu o rodzajach Architektur iakie w rożnych częściach Swiata były w zwyczaiu – przywrócić Wzorów Sztuk Rzymskich Gotyckich w dawnych Wiekach – Niemniey po opisaniu Początków Rzezbiarstwa, Malarstwa Ogrodnictwa iako Sztuk towarzyszących Budownictwu przystąpi, do zrobienia Głownego Rozkładu Nauki Budownictwa na 3 Części Piękność, Trwałość i Wygodę.

Obeymowai powinna W 1. Części o Piękności Budownictwa.

2. Wykłada sposoby rysowania członkow Architektonicznych z opisaniem ich użycia; rysowania Ozdob iakie tymże przystoią – Prawidła ogolne dobrego profilowania.

3. Przełoży rzecz o Częściach wchodzących w skład Porządkow Budowniczych iako to o Podstępach Stylobatach Stopach (bases) Słupach (Colonna) Kapitelach, Belkowaniu, Płatwie, Wiązarowaniu i Podokapiu w ogolności: wyłoży następnie sposoby rysowania i stosunki 3 Porządkow istotnych Budownictwa to iest Doryckiego Jonskiego i Korynckiego oraz 2 Porządkow przybranych Toskańskiego i Rzymskiego – Sposoby rysowania Kapitelow Ślimacznic (Voluta) Uczyni porownanie tych 5 Porządkow między sobą okazuiąc Wzory Autorow rożnych szczegolniey z Dzieła (Parallelle d'Architecture par Chambrais.) – Mowić będzie o Słupach i Płaskosłupach (Pilastrach) przez wzgląd na wątła z iakich robione, być mogą – przez wzgląd na konstrukcyę – kształt – ich rozporządzenie. podaiąc oraz sposoby rożne zwężania Słupow i sposob kreślenia linii krzywey zwaney Conchoida podług ktorey to zwężanie, naypiękniey się wydaie. – Wytłomaczy zasady i stosunki Porządkow iednych nad drugiemi stawianych, Słupow parzystych – Międzysłupow (Intercolumnia) Przysionkow Perystyle

4. Oprocz 5 powyższych Porządkow mowić będzie o tak nazwanych Porządkach Perskim, Karyiskim, Attyckim Wieyskim okazuiąc takowe w Rysunkach. – Przytoczy rzecz i Wzory Budownictwa Egipcyan Persow Jndyanow Chinczykow i innych Narodow mniey znajomych iako to Maurow Meksykanów niemniey Architektury Gotyckiey, Tureckiey Aleksandryiskiey i Greckiey przy upadku tego narodu. –

5. Wyłoży zasady i proporcye Obłukow Arkad bądz z obecnemi lub nieobecnemi Porządkami i innych części w skład Arkad wchodzących przytaczaiąc sposoby układu Podzieniow Arkadowych i ich Ozdabianiu. –

6. Poda sposoby rysowania i proporcye Odaszow (Frontons) Gzymsow które użyte być mogą w Budowlach w iakich nie masz obecnych Porządkow. Proporcye, Tramug, Balustrad Posągów – Drzwi – Okien – Oczanin tłomacząc w ich zastosowania do rożnych Porządkow Prawidła Symetryi Eurytmii i Przyzwoitości, i zwracaiąc uwagę na prawidła Optyki.

7. Mowiąc o Rzezbie wyszczegolni wszystkie iey rodzaje tak Starożytne iako i teraznieysze oraz prawidła poda użycia rzezby podług rodzaiu Porządku i przeznaczenia budowli

8. Wyłoży rzecz o Nieprzyzwoitościach sztuki Budowniczey a iakich się stawia nawet Architekci dopuszczali rozszczegolniaiąc ie na takie ktore cierpiane w pięknej Architekturze być nie mogą i na takie ktorych ieżeli uniknąć dla koniecznych okoliczności nie można nie stanowiąc istotnych Błędów Budownictwa.

9. Że każdy rodzay Budowli mieć winien cechę ktoraby wskazywała iey przeznaczenie mowić będzie w szczegolności o zastosowaniu Porządkow i innych Ozdob Budowniczych pięknoś Architektury stanowiących do Ogromow Mieyskich i Wieyskich – tak Publiczny i prywatny wygodzie iako też tylko wspaniałości poświęconych

tych Obywatelskich, Kamienice, Kościoły Seminaryja Kollegia Szpitale Kopany Łaznie Fontanny Giełdy Biblioteki Mennice Spichlerze Obserwatoria Arsenały Jatki Stajki i Bramy Zwycięzkie, Bramy Miejskie - Rynki, pomnikom poświęcone lub dla publiczney wygody przeznaczone - Teatra Obeliszki - Więzienia - Domy rządowe i sądowe - Cysterny - Pomniki - Wauxhales itd. (x)

10. Że Przyozdobienie Wewnętrzne Domow podlega Odmianom i Modzie wyłożyły zasady użycia Porządkow Budowniczych wewnątrz Budowlow niemniey innych ozdob stałych to iest takich ktore w iakieykolwiek zmianie ~~gustu~~ smaku użyte bydź mogą, to do ozdob ktore od Mody zawisły takowe podług naynowszych w tym rodzaiu wychodzących dzieł przytaczane będą. -- Mowi będzie o proporcyi kominkow na fasadach łątnych podaiąc wzory rozmaite.

(x.) W Strukturach drewnianych tymczasowo stawianych na Uroczystości publiczne iakiemi są Illuminacye Bramy Transparentale -
w Dekoracyach pogrzebowych iak Nadgrobki Katafalki Kaplice pogrzebowe -
~~I w innych~~
W wewnętrznych Ozdobach Kościołow iak Ołtarze Kaplice Ambony chory itd. --
Przytoczy Ozdoby Ogromne ze Starożytnych ~~[illegible]~~ w węzłach iak Gzemsy Łańcuchy Cyrki -

~~Obraz~~ Wzory o rożnych ~~rodzaiu~~ krojów i układzie Drzew Oliw Taurmentow perzeny Schodow
Posadzkowaniu ~~z względu piękności~~ tak z Marmuru iak drzewa Marmoryzacyi ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ oraz z niezosłaniające przy zważaniu ~~[illegible]~~ Kominkow wnętrze i innych robot Stolarskich Krat ~~[illegible]~~ Sztachet Bram żelaznych z względu piękności równie iak innych robot Stolarskich Ślusarskich -
Użycie Malowan - Marmoryzacyi ~~[illegible]~~ sztucznej Słowika

Koniec przedmiot o Piękności zastosuie Prawidła Wyłożone do przykładow ~~[illegible]~~ tylu ile rozmaitość tychże wymagać będzie ~~[illegible]~~ podaiąc Uczniom proiekta do ~~[illegible]~~ rysowania a tym sposobem wprawiaiąc ich w rysunek i łatwość użycia wspomnionych Prawideł ~~do iakiegokolwiek~~ w iakimbądź kolwiek zdarzeniu -

~~Że w iednym dziele~~
W dawaniu tey ~~[illegible]~~ części Budownictwa trzymać się będzie Systematu JP. Kierałowskiego ktorego dzieło z Względu Erudycyi Historyi i ~~pięknych Rycin~~ Uwag i pięknych Rycin że w Polskim ięzyku wydane ~~[illegible]~~ nie może tylko bydź za klassyczne przyięte - ~~[illegible]~~ wziąwszy w pomoc Dzieło ~~Kursu~~ Architektury ~~Blondela~~ w 9 Tomach w Akademii Paryskiey dawaney i Dzieło Duranta Professora Szkoły Politechniczney. - Że w przytoczonych Dziełach nie wszystkie w wszystkich przedmiotach rysunki szczegolnie ~~[illegible]~~ ktoreby ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Naypięknieyszych Architektury ~~[illegible]~~ wzorami (?) wyłożyły ~~[illegible]~~ Użycie ~~[illegible]~~ ważnieyszych Dzieł ~~[illegible]~~ iest ~~[illegible]~~ ~~iakoto~~ Parallele de Architekture Chambrais. Monuments de Louis XIV w ktorym oprocz rożnych Rodzaiów proiektow Pomnikow ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ dla teyże Monarchy w rożnych placach rożnych Miastach Francyi przedstawiaiących Ozdobienie Placow i Rynkow wiele się do rozwinięcia dobrego smaku uczniow przytoczy. -
Dzieła Do Architektura przez Boffranda w ktorym

Blondela ~~[illegible]~~ do pozniejszych, atoli Korzystać będzie ile sposobność pozwoli z Dzieła Czarnego przez JW. Hr. Krasickiego Kiełkowskiego wydanego

Dzieło Witruwiusza —

Oprócz zasad pierwszych budownictwa znaczna ilość nowych Traktatów Francuskich w przekroiach i wyniesieniach znaydzie się —

Dzieło Memoires sur les objets les plus importans de l'Architecture przez P. Patte w którym Budowa Louvru iako nayzapamiętalszego Gmachu iest obszernie wyjaśniona

Co do Starożytności Architektury wiernie w pomoc dzieło Ruines de Grece przez le Roy Antiquités de Rome przez Desgodets Templum Vaticanum przez Fontanę w których to dziełach obszerne Opisy, Rysunki piękne i doskonały wymiar mogą posłużyć do wpojenia w umysły Uczniów wielkości Starożytney Architektury i iey pierwszeństwa —

Oprócz powyższych dzieł ieżeli tego Nauki w ciągu wymagać potrzeba będzie użyć Języka Starożytnych Autorów iakiemi są Palladyusz Winiola Serliusz Skammozzy Witruwiusz ......

2ᵃ Część o Wygodzie

Że ta część Budownictwa szczególniej Francuzom winna swoje wydoskonalenie w Wykładaniu więc Zasad rozporządzenia Ogólnego Budowlowa więc Dzieła Précis de L'Architecture przez Durand podług którego wszystkie kombinacye tak poziome jako pionowe w całości ogólne projektu regulować znajdować też mogą wyszczególni.

Przystąpi do danja Prawideł wewnętrznego rozporządzenia Pałaców i Domów podmówiąc w szczególności o Schodach Sieniach Przysionkach Dziedzińcach ~~Apartamentach~~ Salach Przedpokojach Pokojach Garderobach Gabinetach Galeryach — o rozkładzie Apartamentów na przeznaczone Paradzie Wygodzie i Kompanii. — o Piwnicach Kuchniach etc: ~~[illegible]~~ zwracające uwagę na przyzwoite ich umieszczenie tak z względu Kommunikacyi przyzwoitości jako też z względu potrzebna na potrzeb połączeń wchód lub zachód. — Wysokości i proporcje pięter Pokoji

podług Układu Dzieła Camus de Mezieres Le Genie de L'Architecture w R.ᵘ 1780 mniemy uwag Dzieła JW Lurabo.

Że każdy rodzaj Budowli bądź publiczny bądź prywatny składać się powinien z części jakich jego przeznaczenie wymaga wchodzić będzie w szczegóły przyzwoitego rozporządzenia rożnych rodzajów Gmachów i Domów jakiemi są Kościoły, Domy Rządowe i Sądowe — Kollegia Obserwatoria Bibliotheki, Musea — Teatra Łaźnie Szpitale Więzienia Koszary — Jatki — Giełdy — Stachtury — ~~[illegible]~~ Magazyny Oranżerye — Zbrojownie itd. niemniej budowle Wiejskie i Ekonomiczne jakiemi są Folwarki ~~z zabudowaniami~~ Gospodarskiemi do obszerności Pól tych i rodzaju Gospodarstwa zastosowane, Browary Gorzelnie Stodoły itd. — podając Plany i widoki każdej struktury w szczególności ~~i więcej itd.~~. Daley mówić będzie o rozporządzeniu Miasta Ulicach ~~Rynkach~~ — Przedmieściach ~~[illegible] Zewnętrznych~~ Rynkach przeznaczonych na Targowiska niemniej o rynkach czyli placach na których pomniki sławnych ludzi umieszczać tejże wypada. —

Wspomni o rozporządzeniu Starożytnych budowli rozpoznanemi jakoto Łaźniach czyli Termach. — Mieszkaniach Rzymian i Greków — Widowiskach Cyrkach Domach Chirurgiów — etc: —

Że do wygodnego i przyzwoitego rozporządzenia Pałaców wiejskich i przedmiejskich należy rozłożenie Pawilonów i Officyn Kuchennych Stajennych ~~[illegible]~~ Dziedzińców i ulic drzewami obsadzonymi ~~widoku Stworzy Architekty pałace nie zasłaniały ale owszem przez swe mniej ozdobne ubranie i układ wspaniałość tegoż powiększały — układ zaś Pawilonów Dziedzińców skraca się na więcej ich rozporządzeniem Ulic drzewami obsadzonych a do Pałacu wiejskiego wiodących~~, samo zaś urządzenie mniemie tegoż wymaga Prospektów pięknych mówić więc będzie nieco o Układzie Ulic drzewnych — a pomnieważ drzewarne i wymyślone sposoby obcinania Drzew Ogrodowych Hollenderskich do wyobrażenia Części wchodzących w Skład Ogrodów Francuskich — ~~Ulic~~ ~~więcej [illegible] wykłomacy~~ i dając ich Wyobrażenie

przytaczając ~~ji~~ w Wzorach przykłady Ogrodów i Alei Królewskich Pałaców i Ogrodów w Wersalu Meudon Luxembourg i Chateau de Maison, Montmorency i innych w Projektach w Dziele Blondela umie: szczonych — Wykaże w Rysunkach sposoby zakładania Ogrodów Angielskich. —

~~Zakończy tę drugą część Budownictwa wyjaśnieniem przyczyn dymienia kominów i sposobu ich zakładania~~

~~Obserwacyi wysokości murów~~

Mowić będzie o potrzebnym urządzeniu Ulic i sposobach ich zakładania — ich Ozdobieniu układzie Ulic sposobach brukowania — Kanałach — sprowadzeniu Wod biorąc Dzieło Patte — Memoires sur les Objets.

3cia Część o Trwałości.

3cia Część budown: będzie Obejmować następujące przedmioty: o Materyałach

Wiadomość o rodzajach użyciu i dobroci Materyałow ~~Budowniczych~~ Mularskich jakiemi są Marmur Kamień wapienny Piaskowy alabastry Szisty — Surówka Cegła Dachówka Jastrzych Wapno Glina Piasek ~~i inne Drzewa budowlane — Deszczki Gont, łaty~~ Mech. Cementy. Zaprawa Łoboza.

Sposoby łamania i łupania kamienia polowego

Sposoby palenia cegły Wapna i o piecach do tego służących podług tego iak drzewem węglem kamiennym torfem to palenie się uskutecznia — O piecach polowych. —

Wiadomość użycia, użytku i dobroci Drzewa budowlanego różnego rodzaju i różnej Grubości, bądź całego bądź rznietego na połowy deszczki łaty

Użycie i dobroć Żelaza, Blachy, Gwozdzi, Drotu, Miedzi Ołowiu Cynku — Stali.

O innych Materyałach iakiemi są Szkło trzcina Słoma — O.

O gruncie do zakładania fundamentów, rozpoznawaniu go — warstwach Ziemi, o zakładaniu Krat fundamentowych — palowaniu — O zakła: ~~O Gru~~dzaniu fundamentow na skale Glinie Piasku Bagnach — w Wodzie.

O zakładaniu fundam: na filarach.

O Grubości ~~Murow~~ i sposobie budowania fundamentow ~~ob różnych części~~ pod mury frontowe poprzeczne środkowe i kryzowe zastosowany do wielości Piętr lub wysokości murow, zastosowany nakoniec do Murow Sklepieniami rozpieranych.

Simpso

O zakładaniu Piwnic i Suterenow —

Grubości Murow w rożnym ich położeniu i w różnych piętrach — Uwagi nad sposobem wiązania cegły. —

~~Wysokości murow piętrowych~~ —

O osadzaniu Odrzwiow i futryn budowie Otworow do Okien Drzwi, ~~Zakładaniu Podłog~~ mięczych ~~kominów Tynkowaniu~~ —

O murach z Kamienia łamanego polowego. Ziemno Ubite, prze Surowki — o Gzemsach i ich Konstrukcyi.

Co się tyczy Cieśielstwa:

O Grubości belek Stragarów Sieśtramu Podciągów ich wiązaniu w rożnych rodzajach budowlów Mieszkalnych i Ekonomicznych i Magazynach

~~Utwierdzaniu belek~~ O belkach zębatych — wzmacnianiu ich za pomocą Sprengwerk

~~O powałach podłogach posowach~~

O Dachach rożnych przez wzgląd na pochyłość i także prostych bez stołka, ze stołkiem stojącym leżącym, z podchwytami lub bez tych — o półdachach — Kopułach — Dachach Kręgowych bohlendächer Przykłady dachów kunsztownych nad Rozległemi Teatrami &c. —

O pokrywaniu Dachów Gontem Dachówką miedzią blachą cynkiem Słomą trzciną Deskówką i innemi Sposobami w teraźnieyszych czasach wynaleźionemi jako Papierem Tekturą Steinpappe &c.

O budowaniu Domów z drzewa okrągłego rzniętego o cięciach i wiązaniu tak zwanych ścian pruskich

O budowie kominów i urządzeniu tychże aby nie dymiły — o kapach kominowych Ogniskach Piecow kominków Szynkach —

O schodach Kamiennych drewnianych rożnego kroju i wielkości.

O Sufitowaniu ścian pował

O podłogach posadzką kamienną lub glazrych wykładanych. — ~~O posadzkach rozmaitych z drzewa i sposobie ich kładzenia~~

O Stolarstwie w ogólności o i wyborze Drzewa

O Drzwiach Oknach Okiennicach Posadzkach i ich Kładzeniu Podłogach Powałach — posowach.

O Ślusarstwie, Okuciu Drzwi Okien — o Ankrach Klamrach Gwoździach i ich użyciu.

3ᵃ Część o Twałości

Podział na następujące części.
1ᵒ Na Wiadomość użycia dobroć Materyałów.
2. Na Prawidła Roboty Mularskiey
3. — — Roboty Ciesiel.
4. —.. —.. Roboty Stolar. Ślusarskiey.

Wiadomość o Materyałach obeymować będzie Prawidła

Poznawania dobroci wadach użycia, użarze wyboru Materyałów Mular. skich iako Marmury Kamienie wyżho i trwałe Cegła Wapno Gipsu Glina Dachówki równe wdm Krzemsowka Jastrych Surowka Posadzka Alabaster lehity Cementy. Kity. — O zarobie czyli fotowaniu w grutnikach kamieniu polerowaniu o Marmurach Narzytych

O Materyałach ciesl. iakiemi są drzewo rożnego podzaju grubości użycia tego cięzar — O deszczach łatach gontach — gdzie wyfiemim o robocie trawiny roboie Gruntów — Czasie i sposobie reinania drzewa i nieniem czo wyrobiśći.

Użycie cięzar i dobroć innych Materyałów iakiemi są Żelazo Stal Cynk Ołow Miedź Szkło trzcina Słoma Mech Farby Gwoździe. Klamry Ankry. — Żelazo Cinowane Drot.

Łamanie Łupanie Kamienia — Kam. połowego — i wzrach do ich przeworenia Piec Wapienne — Ceglane. polowe. sposob palenia cegły wapna i proce O Gipsie iego właściwości użycia prożenia Gliny — Ma Dziota wapna do mizolania glin ługenie — Kopy O polerowanych ku pokostu: Dachowce Cegielnianie O materyałach z iakich Wapno się pali O Gaszeniu spuszeniu O wodzie do wapna O ilości piasku do wapna

2ᵒ Robota Mularska.

a. O rodzajach Gruntów rozmaitych grubości Pokładów sposobach doświadcza: nich za pomocą Świdrów i innych sposobami: wykładaiąc sposoby rodzaie świdrow i ich sposob użycia — O sposobach kopania i dobywania ziemi z fundamentu

b. Zakładaniu funda: na Glinie Piasku ile Skale, Łalu w miejscach mało wody sobie zwodami obfitu iżych bagnie i wodzie — i rożne sposoby murowania tych fundamentów iako z muru ukego, na filarach, z nazwanych Kamieni a pierze pejdus. itd. — Wyłożę rasady Grubości fundam: iakie pod szczególne mury domów i rozno piętrowe wyżsokości sposoby wieże umyslną mieniem funder: mentow pod Mury sklepiona dźwigaiące. niemu Użyciu o ich sztubności: iz O Fundamentach z prawotnemi sklepieniami

O zakładaniu Krat fundamentowych samych lub na palach, i palowaniu Gruntu.

Grunta Miękkim wodą podszyciem — na Pochyłości
O zakładaniu fundam: przez Materyalnych Gołow. Patke
Opisanie zakładania fund: św. Piotra Patke św. Magdal. Genowefy — Saint-Jasmain en Lais. —
Fundamenta pod domy drewniane

c. O Grubości Murów w rożnych piętrach podług rod tego ich z Kamienia Ciosowego, Łamanego Cegły Surowki będą wyprowadzane — wykładaiąc sposoby wiązania Materyałów. — O Murach Narzytych

Wyłożę rasady sposobu stawiania Domów Ekono: micznych z Ziemi ubitey miec dwoma sposobami.

Mury Pasternne.

O Sklepieniach. rożnych mowić będzie Konstrukcji o Grubości murów na których opierane będą o grubości samych Sklepień podług przeznaczenia stosuiąc do Sklepień z Kamienia Ciosowego, Łamanego ptaszkego — cegły.

Mowić będzie Mechanice Sklepień o rozpieraniu Sklepień dla oznaczenia grubości murów o rozporządzeniu filarów podsklepionych — o sposobach sklepie o łukach murowanych (arc-boutant)
O Cięzarze iaki Kamienia znosić może i względu teorii Sklepienia niemi o Ostrożności przy murowaniu Sklepień
O Użyciu Ankrów — O budowie Kopuł Murowanych

O Konstrukcyi Gzemsow z cegły kamienia ciosowego lub razem z cegły i kamienia. —

O Gzemsach na ~~drzewie tyn~~ na palowaniu deskowaniu ciągnionych i tynkowanych mniemiy Gzemsach w ktorych uzyc mozna żłobowych kaflynow —

tryut na ścianach drzewianych — z surowki Ziemi do ... budowaych

O Gzemsach wewnątrz budowlow z Gipsu wyciąganych: — Tynku — o roznych sposobach sufitkowania.

O sposobach zakładania Piecow — Kuchniow, przyrządzenia kap nad temi Kominow danych i ich ciągnienia i ułożeniu aby nie dymiły podo oraz prawidła przyczyny dymienia i sposoby ochronienia ... od tego.

O zakładaniu piwnic i Suterenow i ...

O posadzkach Kamiennych, z ceglanych roznego kroiu mniemiy marmurowych.

O zakładaniu Schodow przedfrontowych z Kamieni mniemiy ~~...~~ osadzania i Konstrukcyi schodow Kamiennych roznego rodzaju —

O terrasow budowie — murow ziemie podpieraiących z Kamienia ~~...~~ cegły lub ciosu. podaiąc prawidła grubości tychze podług roznej wysokości i rodzaiu Ziemi.

Terrasow przykład w Palais Luxembourg Chateau de St Cloud

O reparacyach roznych części budowlow

O roznych rusztowań fabrycznych i narzędziach Mularskich tak sklepienia iak murowych.

O Kloakach — Kanałach mieyskich sprowadzeniu

~~O roznych rodzaiach budow, zakładaniu~~ nieczystości mniemiy o ciągnieniu wilgoci z piwnic Suterenow — O budowie studni. Cysternow

Pokrywanie Dachow dachowką, dekowką, tynkiem Ardoazą Kamieniem płaskim dla przykrywanie przykłady w tym rodzaiu

O sklepieniach płaskich ~~z cegły~~ podług sposobu Espie czyli powałach ceglanych używa: w Francyi

Z względu bezpieczenstwa o sposobach zakładania domow w Miastach.

O konstrukcyi Słupow Belkowan Perystylow roznych wielkich Ogromow iak: Louvre St Sulpice — Portail de Theatre. Palais Royal

Doświadczenia względem użycia Żelaza w Belkowan Perystylow.

IV

Cieśielstwo.

O mocy drzewa rożnego rodzaju przez wzgląd na grubość długość położenie pochyłe lub proste

O sposobie budowania Scian drewnianych z drzewa obłożonego — w węgieł w Słupy — Wiązanie tak zwanych Scian Pruskich w rożnych piętrach, zastosowane do domow Ekono: Magazynow itd: Przepierzeniach sprzężon

O mocy, grubośći i rozstawie Stragary belek, ~~..~~ wzmocnieniu wzlowaniu tychże w mieyscach potrzebnych, o ich sposobie Kladzenia w domach murowanych — drewnianych Stodołach. — Magazynach mianowicie o pojedynczych i zębatych ciesielskich ~~zawiązaniach~~ i wzmacnianiu belek przez rozpatrzenie Sprengewerke

O rożnych rodzajach ~~podłog~~ pował ich budowie o powałach kopułastych w sposobie sklepien

Dachow rożne rodzaie zastosowanie się do ich konstrukcyi do dachow zwyczaynych prostych, ze stolcami stoiącemi i leżącemi — o wiązaniu Dachow Mansardy zwanych — o Półdachach — Wszystkich rodzajow Dachow składy grubości drzewa sposoby wiązan cropowan zastosowane będą do przypadkow ~~..~~ stykania się domow prosto lub ukośnie — O dachach z 1 2 lub więcej podełużnikami. Grubość wianie cropowani składanie krokwiow

O dachach kręgowych Bohlendäcke tabo dawnych ..., teraz wznowionych do wszystkie w kopułach drewnianych dachach połkolistych } więcy

O dachach w Stylu attykow · i Dachach Chińskich

O zakładaniu mieszkan na Poddaszach — mianowicie o wiązaniu belek krzyżowych z drzewa

O budowie Kunsztownych Dachow wielkich nad Teatrami, ~~..~~ Szkołami Jezuitow na koniach czyli Reitschulami i ..., przykłady na Reitschule Moskiewskiey w ... Dachu nad Teatrem w ... i innych znaydują się

O Dymnikach rożnego kroju i wielkości

O modellowaniu Dachow z Papieru lub Zelazy

W Ogolności o Drutach rozpornych i podciągających z wyszczegolnieniem potem liczbi tychże kroiu Grubości i sposobie wiązanie — mianowicie o Strzemionach żelaznych

O budowaniu Stodoł na Sochach — użycie dachow krzyżowych do tychże — zastosowanie innych dachow krzyżowych do Dachu Kościelnych — ~~..~~ domu mieszkalnych kościołow —

O okrzystych Dachach i kopułach mianowicie o dachach ...

Pokrywaniu Dachów Dachówkami, gontami, płu-
stami Słomą Trzciną Dachówką
O sposobie pokrywania Dachów krzywych
Pokrywaniu Miedzią Ołowiem Cynkiem Żelazem
papierem tekturą i innemi zdar. etc.

Schody ich rodzaje sposób budowy — iakoto proste
krzywe wiszące itd. z uważaniem iakie rachunki
przy ich zakładaniu
~~O Podłogach posadzkach z drzewa sposobie ich kładze-~~
~~niu i przybiciu~~
O rysunkach Dachówkach i ich kładzeniu

Stolarszczyzna O formie, kroju sposobie wiązania
sklejania różnych Przedmiotów Stolar. w Budowach
dających się robieniu iż Bramy wrota
drzwi Okna Okiennice Podłogi Posadzki z ~~ustą~~
~~wienia~~ Rama Wielkich Zwierciadeł — Okiennice
składane kryte. Lamperye porzeczne i ścien-
ne z wykazaniem sposobu oddzielenia od
ściany Skład części Stolarskich Kopuły
iako formy Ławki Postumenta Organ etc.
Uwagi o tem przyłoży się do każdego
rodzaju Roboty Stolar: wykaz wielkości
ilości i formy sztuk relacyjnych które ich
stanowiących — ~~wyto~~ wykładaiąc obszernie
Roboty Ślusarskie w niej części tyle ile
tyczą do Budowniczego rzeczy.
Rysunki bram sztachet. fortelu relacyjnych porzeczy

Sposoby rysunku Calentów Stolarskich tak prostych iak
wyginanych.

Kowalstwo

V Rozporządzenie budowli
(Budownictwo miejskie) —
VI Budownictwo wojskie —

Anszlagi — Prawa Budownicze. — Zastosowanie
tych wszystkich Zasad do przykładów które
Uczniowie rysować będą —

Po wyłożeniu Historyi Architektury od iey początku aż do stopnia do którego doyść mogła nayświetnieyszey wspaniałości, postępu iakim wzrastała za czasów Greków i Rzymian — iey upadku, przeistoczeniu się na tak zwaną Gotycką — po wspomnieniu o różnych rodzajach Architektur iakie w różnych częściach świata były w zwyczaju iakoto Egypskiey MauryTańskiey Gockiey Nowey Chińskiey &c. z wskazaniu wzorów tychże — Niemniey po wyszczególnieniu Początku Rzeźbiarstwa Malarstwa Ogrodnictwa iako sztukach towarzyszących Architekturze przystąpi do tłomaczenia 1o Części Budowniczey co do Pięknośći t. i. Zasad Architektury tak zwaney Grecko Rzymskiey iako takiey która powszechnie za nayregularnieyszą i za naypięknieyszą u nas od czasu wskrzeszenia iey na nowo ze tak rzekę od wieków aż do dziś dnia dzisieyszego uchodzi. — tym końcem

Dorto i robieniu rozkładu Traktatu Budownictwa na 3 części Piękność Trwałość i Wygodę

2. Wyłoży Części Składaiące proporcye 5 Porządków Budownictwa czyli podług Układu Winioli, z zastosowaniem tegoż układu do użycia ich w zdarzyć się mogących zwrotach i ustępach części budowlów podług myśli Blondela profesora a tym sposobem usunięcia trudności użycia Porządku Doryckiego w tychże przypadkach mając zawsze na uwadze przyięte wyrażenie ~~prawidła~~ iakie ~~fabr~~ Architektoki. ~~to~~ nieodzownie prawo zamienili — ~~dla~~

Sposoby rysowania (wykonywania) Kapitelów, Ślimacznic (voluta)

1o Okaże sposoby rysowania członków architektonicznych z opisaniem ich użycia ~~sposobu ozdobi~~ ~~oraz~~ rysowania Ozdob takie tychże przystoiących ~~ozdob~~ Prawidła ogólne rysowania ~~Członków~~ przekroiów profilów

3o Ciągnąc daley rzecz o Porządkach mówić będzie o ~~Kolumnach~~ Słupach i Półsłupach Budowl przez wzgląd na ~~Porządki,~~ na Wątka z iakich których robione bywały lub być w naszym kraju mogą — przez wzgląd na konstrukcyą — Formę, i rozporządzenie podaiąc zasady Kreślenia ~~Krzyw~~ Linii Krzywey podług którey rozgranie Kolumny naypięknieysze się wydaie ~~wieniu Kreślenia Kolumny Skrócowanych~~ —

4. Wykaże proporcye Arkad stosuiąc ~~ze~~ przytomnym Porządkom — Węgarów tychże Arkad (Piedroits.) Oporów czyli Impostów, Obłąków czyli Archivolta Klinów Claveaux, ~~Fabryk~~ ~~Chambranle~~ Międzysłupów, — z sposobem ich rysowania — Perystylow i Kolumnad:

Proporcye Piramid i Obelisków, — Fasiet, Potrzeb Mezaninu Drzwi Okien i innych otworów, Attyków, Gzemsów zdekomponowanych. — Podokapiow Sztukowych (corniche architravée.) Tremów, Narożników

5. Przystąpi do okazania stosunków innych części budownictwa iakiemi są Framugi Posągi Balustrady — Wyskoczy Avantcorps, Frontonów, Uwieńczenia facyad Amortissement. — Tablic filunków — Wazonów — Zbroiowiczów Trophee Karyatyd, Podpórzgów Jamb Konsolów, Kartelów, Medalionów — okaże sposob rysowania Przyozdobień rzeźbiarskich iakiemi są rogi obfitości i sploty Entrelas Wzory Festo Girland — Wyroszia Rosace Siatki Guillochis — Zmarszczenia, i robaczkowatości Vermiculures i innych Ozdob do użytku w Porządkach Wszystkich.

6. Okaże zastosowanie tych wszystkich zasad 5 Porządków do 5. Przykładów Ogromnych Gmachem lepszego wyrażenia

ich w Umysły Uczniów i przywłaszczenia iako w rysunku — iako to: Porządku Toskańskiego do Bramy Miejskiey — Porządku Dorykskiego do Fontanny Publiczney — Jonickiego do Domu Wiejskiego Maison de Plaisance — Korynckiego do Fronti: spicu Kościoła w Rotundę — Rzymskiego do Bramy Tryumfalney — —

7. Opisze Niepraywoitość Sztuki Budowniczey towarzyszące Porządkom iednym nad drugiemi stawianych. oraz okaże stosunki iakie iedne względem drugich mieć winny. wchodzące w szczególy użycia iednego tylko porządku nad ... soubassement — — Dwoch porządkow nad sobą z Attykiem lub bez tegoż — Trzech porządkow nad sobą z Attykiem lub bez tegoż stosuiąc wszystkie te przypadki do Budowlow w tym rodzaiu w Kursie Blondela przytoczonych. — i wykazuiąc takowe w Rysunkach —

8. Że ~~[illegible]~~ kaydy rodzay Budowli mieć winien ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ lecz ktoraby wskazywała iey przeznaczenie naywięcey będzie w szczególności o ~~[illegible]~~ sposobie rozstawiania Porządkow, i innych Ozdob Piękność Architektury stanowiących, ~~[illegible]~~ w Ogromach Miejskich zaś nimi są Pałace, Hotele, Budowle bogatych Obywateli, ~~Bud~~ Kamienice — w Budowlach Wieyskich iakiemi są Pałace Krolewskie czyli Zamki — Domy zabawy Maison de Plaisance. Domy wieyskie Obywatelskie w Ogromach Wspaniałości poświęconych iakiemi są ~~Bramy~~ Arki Zwyczayne Bramy Tryumfalne — Place z Monumentami — Rynki. — Obeliski, Teatra w Architekturach drewnianych wystawionych na fety Publiczne iakiemi są Sale Balow: Festynow
Fajerwerki. Illuminacye Karusele
Fontes. Tournieye Bitwy Zwierząt.
Fauxhalle
w Dekoracyach ~~[illegible]~~ pogrzebowych iakiemi są Nadgrobki Mausolees Katafalki, Kaplice pogrzebowe
w Ogromach publicznego użycia iakiemi są Kościoły rożney formy i rodzaiu. — Pałace Biskupie Seminarya — Plebanie — Kollegia Szpitale Cmentarze, Groby partykularne —

9. W szczególności przytoczy rozstrzasanie szczegolnych części mogących składać całość budowlow iakiemi są Portyki. Portail Portyki Porche Wieże Dzwonnice — Boczne fasaty Kościołow — nawy Kościołow, Chory — Boczne strony (bas-cotés:) Sanktuarye — Głowne Ołtarze i mniejsze — Ambony Ozdoby Organ —
Daty Mennice Giełdy Biblioteki — Akademie — Fontany Łaznie — Chateaux d'eau Reservoir
Porty Quais. Mosty Jatki Szypki
Składy Halles Kaserny Obserwatorya Arsenały

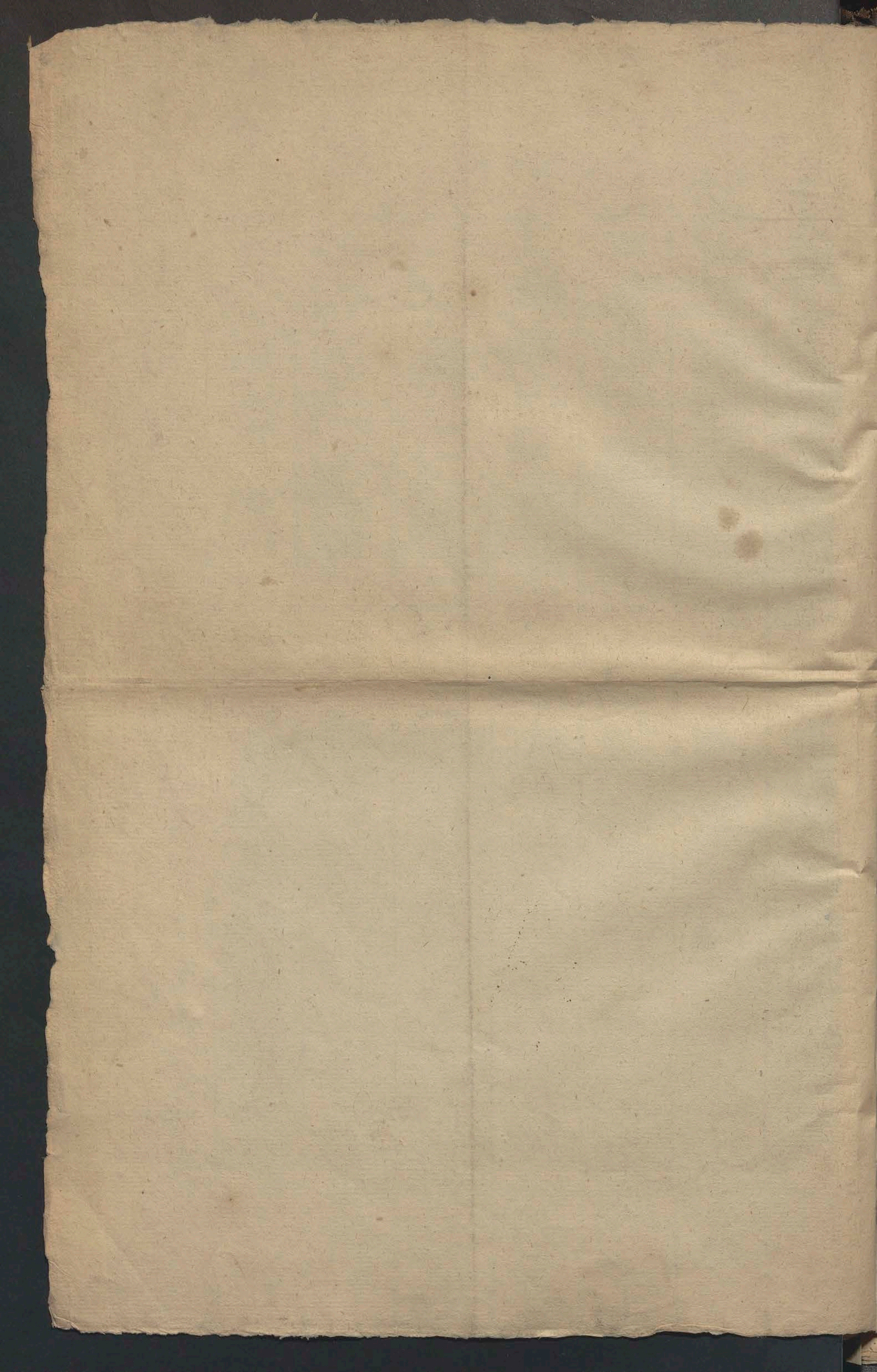
Wzniesienie Planu.

Przyozdobienie wewnętrzne mające mniej ~~ściany~~ pewne zasady – wyięty sposoby z tomu 5 Blondela.

Z Tomu 4. Blondela

O Ogrodach Francuskich i o Rozkładzie i Dekoracyi

O Częściach składających Ogrody Francuskie czyli Parterach

Budownictwo

Było Rozłożone na 3 kursa to iest na Architekturę pod względem este- tycznym w kursie IIIm, na Konstrukcyą ku użytkowi Budowniczych oraz Murarzy i Cieślów w kursie IVm; nakoniec na Budownictwo hydrauli- czne dla sposobiących się na Inżenierów cywilnych — i obejmowało:

w Kursie IIIm.

Początki architektury Grecko rzymskiej, gdzie po podaniu sposo- bów wykreślania wszelakich linii krzywych tak w profilach gzemso- wań wydarzających się jako i w przyozdobieniach architektonicznych się nastręczających, przystąpiono do zasad profilowania Gzemsów pię- ciu porządków podług Systematu Winioli — do form proporcyi i przy- zdabiania tychże porządków w częściach składowych, obznajmiając uczniów z różnicami jakie zachodzą między porządkami Stylu Rzym- skiego od pierwiastkowych greckich z czasów najlepszych — z kolei mówiono o Rozkładzie Słupów — Płaskosłupach, Karyatydach, stawianiu nad sobą porządków, Arkadach rożnego rodzaju, Oknach Drzwiach, Niszach, Frontonach, Stropach, posadzkowaniach, Attykach — Dachach pod względem ich Estetycznym.

W tym Kursie wprawiano Uczniów przez rok cały w rysunek techniczny i lawowanie tuszem, po poprzedniczem wyłożeniu prawideł Cieniowa- nia przedmiotów podług obranego kierunku światła, ich odległości od oka i położenia —

Kurs IV

Tu Konstrukcya głównie murarska i Ciesielska traktowana była dla użytku tak sposobiących się na magistrów tego powołania jako i Budowniczych obywatelskich — to iest mówiono o funda- mentach, gruntach rozmaitych i sposobach zakładania na nich funda- mentów — o murach pod względem tak ich mocy iako i składu — o sklepieniach i bukształtowaniach — rusztowaniach — posadzkowaniach kamieniem cegłą — pokrywaniach dachowych — Kominach — repara- cyach — Z Ciesiołki o Dachach, Powałach — Podłogach — Schodach, Budowaniu domów z Drzewa — pokrywaniu dachów rożnym matery- ałem — W zastosowaniu powyższych przez siebie wiadomości rysowali uczniowie domy drewniane — murowane tak w Rzutach iak przecię- ciach i Elewacyach — po poprzedniczem wprawieniu się w rysowanie Dachów i Schodów z modeli — W czysty rysunek grafionem — lawo- wanie — kolorowanie i wyrzucanie cieniów wprawianemi byli —
Sposób obmierzania wszelkich części budowli ku dojściu potrzebnego materyału i kosztu na jej zbudowanie był w końcu Uczniom wyłożo- ny i na przykładzie przez nich wyrysowanego domu objaśniony —
Wspólnie z Uczniami Kursu Vgo Obmierzano jakiej Budowli waznieyszą np. Kościół — ten w Elewacyach przekroiach i planach rysowali —

Kurs V.

Hydrauliczne budowanie było przedmiotem tego Kursu to iest: o Zakładaniu fundamentów w Wodzie bądź w Suchości bądź przez zatapianie — O Obrzegowaniach z drzewa lub murowa- nych tak pod względem konstrukcyi jako i mocy. — O regulowa- niu łożysk rzek, to iest o tamach, opaskach broniących brzegi, o sposobach przeciw zalewom — o usprawnianiu rzek — o używ

na

na młyny – o prowadzeniu Kanałów spławnych – zatem o
Szluzach – Upustach – Jazach – Robota Tamiarska z faszyn
i Kamienia wytłoczona także została. O Mostach tak murowanych jak z drzewa
Uczniowie tego Kursu rysowali różne rodzaje Mostów – Szluz
z Modeli tak w planach jak przekrojach i tuszowali – przy
czem mieli sobie tłomaczone i powtarzane różne rodzaje kon
strukcyi i tak w tuszowaniu jak wynajdywaniu cieniów
wprawianemi byli – Obmierzali jakis Gmach wsi kopiów
i wydaniem go w planach przekrojach i Elewacyach trudnili
się – Nakoniec rzecz była o drogach –
W Topografiy rysunek także wprawiani byli –

Gf. Radwański

Czyliby nie można [illegible]
[illegible] stylów Starożytnego
[illegible] i Gotyckiego?

Programma
Nauki Budownictwa wyłożonej w trzech ostatnich kursach Szkoły Technicznej w r. 18 40/41.

W Kursie III przeznaczonym na Estetyczną część Architektury Grecko-rzymskiej okazane zostały sposoby wykreślania Członków grzemsowych — i ich z sobą kombinowania w zastosowaniu do 5. Porządków kolumn — oraz podane zostały prawidła wykreślania innych linii krzywych w architekturze, we użyciu mających jakoto Owalnych, Esowatych, spiralnych czyli Ślimakowych — Zwistych.
Po obznajomieniu Uczniów z zasadami rysowania i Cieniowania wszelkich wykreśleń architektonicznych podług wprost lub przez odbicie padających na przedmiot promieni światła, położenia względnego jego części, odległości od oka itd. zastosowano przy nich przez rok cały ~~stąpiono~~ do wprawy ręcznej w rysunku i lawowanie —
W drugim Półroczu była rzecz o Arkadach — frontonach — Drzwiach oknach — niszach — Attykach pod względem estetycznym uważanych co wreszcie czasu pozostało doskonalono uczniów w czysty rysunek i lawowanie —

W Kursie IVᵐ Konstrukcya murarska w 1ᵐ Półroczu, a Ciesielska w drugiem traktowaną była — Co do murarstwa wyłożono przedmiot o fundamentach, ich zakładaniu — o murach, sklepieniach
Z konstrukcyi Ciesielskiej o Dachach — Powałach — Podłogach Ścianach — Schodach — W zastosowaniu rysowali Uczniowie Domy drewniane, murowane, z potrzebnemi oprócz planów i fasad przekrojami — przyczem poznawając dokładniej konstrukcyą w coraz ściślejszy rysunek lawowanie i powlekanie koloram[i] wprawiali się.

W Kursie Vᵐ Hydrauliczne budowanie było przedmiotem Nauki, to jest o Zakładaniu fundamentów w Wodzie — Obrzegowaniach bądź z drzewa lub muru — Regulowaniu rzek tak pod względem iżby nie zrywały brzegów i przez nie nie przebierały, jako też pod względem spławności i użycia na Młyny — Różne rodzaje mostów, Śluz, Upust, rysując Uczniowie częścią z Modelów częścią z rysunków, mieli sobie tłomaczone przyczyny konstrukcyi — Wreszcie w piękny dokładny rysunek, lawowanie, kolorowanie, a nawet w topograficzne rysowanie piórem i pędzlem wprawiali się —

Postępki Uczniów W kursie III.

Haller	—	bardzo dobry
Kukalski	—	dobry.
Kosicki	—	celujący.
Boznański	—	dobry.
Strojecki	—	celujący.
Waligurski	—	bardzo dobry
Zbroja	—	dobry

Oprócz tego uczęszczali czasami na naukę: Pietraszek — Kędzierski — Rogoziński — Florkiewicz —

w Kursie IV^m^ Gierzkowski — — dobry
Jakubowski — — bar. dobry
Kuhn — — — — bar. dobry
Pokutyński — — bar. dobry
Potter — — — — bar. dobry
Stacherski — — — bar. dobry
Chrzanowski — — ~~dobry~~ bardzo dobry

Uczęszczali oprócz tego na Nau: Się Gralewski, i Gajdzinski.

w Kursie V^m^ Karwacki — — — celujący
Löwenstein — — — dobry.
Miczyński — — — ~~bar.~~ dobry.
Stehlig — — — — bar. dobry.
Westwalewicz — — dobry
Wierzbiński — — — ~~bardzo~~ dobry
Zgliniecki — — — bar. dobry
Złowodzki — — celujący.

Uczęszczał oprócz tego na rysunek: Gralewski.

Felix Radwański Prof. Budownictwa

Program w r. 1848/9.

Pytania na które odpowiadali Uczniowie Akademij Technicznej z przedmiotu Budownictwa w r. 18 50/51. – w kwa[r]tale

W Kursie III

W którym Architektura Grecko=Rzymska pod względem Estetycznym wyłożoną została, a to z dzieła litografowanego przez Professora w r. 1842 wydanego. –

1

A O Członkach gzemsowych i ich kreśleniu

Co Członkiem gzemsu zowiemy – co jego obrysem –
Podział członków na proste i krzywe w okroju jak się rozróżnia
Jakie jest prawidło wykreślania wszelakich Krzywizn z łuków koła – okazać to w zastosowaniu do punktów dowolnie na tablicy naznaczonych i gdzie będą z kolej jak następować po sobie mają policzbowanych –
Co za przeznaczenie Członków prostych rożnej nazwy, i co nad ich wykreślaniem jest do powiedzenia
Członki Krągło wypukłe jakiemi są wałki i pręty jak się kreślą, zwłaszcza spłaszczone lub owiste
Członki ćwierć-okrągło wypukłe jak się zowią, rozróżniają i kreślą –
Wykreślić Echin grecki –
Żłobki Doryckie jako ozdoba Słupów jak się w nich wycinają ¼ lub ⅙ okręgu koła – i jak Elliptycznie
Żłobki Jonickie ku ozdobie Słupów jak wykreślić promieniami o 60° dzieląc szerokość Żłobka na 3. 4. 6 części równych
Gdy jest dana szerokość Żłobka i jego głębokość w środku, wykreślić go w sposób zbliżony do Ellipsy jednym sposobem
D° – D° – – D° – – – D° drugim sposobem
Wykreślić Żłobek zwisły trzema sposobami przez łuki
Wykreślić go przez punkta dwoma sposobami.
Wykreślić Żłobek attycki.
Kreślenie podżłobków równego wyskoku – oraz podżłobka w górze większego –
Kreślenie Esownic i piętek.
Kształt piętki podkrojonej greckiego Stylu.
Co są tarczyzki czyli mutuły w dorykach greckich – jaką im proporcję dawano – jaką pochyłość – i jak w spodzie zdobiono –
Jaką Tarczyzkom dawano proporcję w Dorykach rzymskich i jak je zdobiono – –
Wsporce kroksztynowatej proporcji rożnego kształtu wykreślić
Wykreślić modylion dla gzemsu Porządku Korynckiego –
Kształt modylionów dla podparcia gzemsów nadokiennych używanych –
Co ząbki – jakiej się robią proporcji i oddalenia – co ich miejsce w samym narożniku zastępuje –
Co Tryglify – jakiej proporcji były u Greków – u Rzymian jak wykreślić w nich rowki – Dzwonki w spodzie.

B Różne linie krzywe

Sposób kreślenia Ślimacznicy Winioli berkłem.
D° – – D° przez punkta – od ręki.
Jaki w rozwinięciu ta ślimacznica ma kształt i jak się to rozwinięcie robi –
Sposób kreślenia ślimacznicy podług Mancha – i jaki ma w rozwinięciu kształt.
Sposób Goldmana w czem się rożni od Mancha –

Jak się kreśli Ślimacznica proporcyonalnego zwężenia łukami. – wraz z członkami ją zdobiącemi.
Jak wykreślić Ślimacznicę proporcyonalnego zwężenia przez punkta. – Przytoczyć jej własności dla których proporcyonalną się zowie – i jaki ma kształt w rozwinięciu –
Narysować Esownicę w Ślimacznice zakręcającą się czyli konsolę –
Wykreślić Jajo wraz z oprawą czyli łakrzwane wołowe oko –
Wykreślić Owal Elliptyczny z danej długości i szerokości przez punkta
Wykreślić go od cyrkla zbliżony do Ellipsy innemi sposobami –

C O Składni Członków w Profilowaniu

Jak rozróżniamy Gzemsy podług miejsca i użytku
Jakie członki rozwiązywały Gzemsów starych
Aby zwiecić wyraz siły lub lekkości jakich członków i jakiego wypuszczenia użyć się
Czem się rożnią gzemsowania Greckie od Rzymskich
Z wielu Członków najmniej Grecy Gzemsy składali – z wielu podług rodzaju porządku dziś je składamy –
Jakie są prawidła profilowania Gzemsów w Stylu Rzymskiej architektury –
Wykreślić profil Gzemsu o 3 częściach Toskańskiego
D° – o 4. Doryckiego
D° – o 5. Jońskiego
D° – o 6. Korynckiego.

D O Ozdobach Członków, ich użyciu

Jakie rodzaje ozdób rzeźbnych jakim członkom wyłącznie przystosowano –
Jakich rodzajów ozdób na rożnych członkach dowolnie używano.
Polychromiczne zdobienie Członków u Greków na jakich członkach, i jak było wykonywane.
W Użyciu rzeźby na członkach co jest do zachowania

E O Częściach budowli – 1° O Podmurowaniu ich

Dla czego wznosimy Budowle nad poziom pod względem nawet Estetycznym –
Podmurowanie to budowl jako jej Podsada jaki wyraz mieć winna – a zatem co potrzeba zachować aby mu ten wyraz zjednać.
Czasem te podmurowania są wysokie i stanowią część budowli spodnią – jak się je zdobi
Jaka u Greków Podsada Świątyń bywała
Czyli można ustanawiać stałą proporcyę na wysokość Podsad.

F O Porządkach budowniczych

Co Porządek
Zkąd i jaką koleją powstały Porządki architektoniczne – jak je dziś rozróżniamy.
Z jakich się głównych części składają, i z jakich każda z tych części –
Wysokość Podstupiów od czego zawisła – i jaką im naznaczają rożni Architekci – jaką się daje gzemsowi podporze –
Czego w miejsce Podstupiów używać można –

Jaka iest zaleta Słupów okrągłych względem innego kształtu –

Jaką daią wysokość względem grubości dolnej 5^u Porządkom dzisiejsi architekci –

O ile zwężano lub zwężać można Słupy – i jakie w tym względzie uwagi Witruwiusza.

Rozmaite sposoby zwężania Słupów – wykreślić Entazin

Jak się zakończa Słup u góry i dołu, i w jaką liczbę Żłobków przyozdabia, kiedy od pewnej wysokości żłobki poczynać – co mogło dać początek żłobkowaniu Kolumn.

W co te Żłobki czasem przyozdabiano – co o Słupach w śpider kręconych – składaiących się na przemian z ciosów okrągłych i $\square^{ch}$

Dla czego ni Grecy ni Rzymianie nie używali Stop pod kolumnami w Dorykach – i gdzie ich nawet w innych porządkach unikać.

Jaką wysokość Stopom daie się we wszystkich porządkach – Narysować Stopę o 2^{ch} częściach toskańską

Narysować Stopę o 3. i 4^{ch} częściach attycką, Joniczą o 4. – Efezyiską –

Opisać Kształt Kapitelu Toskańskiego, Doryckiego Jońskiego Korynckiego i Rzymskiego dla okazania różnicy, a z tąd łatwego poznawania Porządków –

Jaką proporcyą daie się Kapitelom porządku Toskańskiego i Doryku Rzymskiego – z czego się składaią – Narysować ie w profilu – –

Narysować kapitel Słupa Porządku Dorycko=Greckiego i okazać różnicę od kapitela Dorycko=rzymskiego

Narysować Kapitel Joński z przodu i boku

Narysować kapitel koryncki –

Od czego zawisła wysokość belkowania (120) – Jaką mu daie Winiola – Podczasyński – w jakich więc granicach ta wysokość ponuszać się może. 121

Dla czego Architraw węższym od fryzy być winien – w których porządkach tego przestrzegali Grecy – Rzymianie – jak te 2 części proporcyonowany względem siebie 122

Jaką wysokość dawali Grecy architrawom we wszystkich porządkach i dla czego – 123.

Uważaiąc Belkowanie jako ciężar, obarczaiący Słupy różnej grubości – iaką Podczaszyński ustanawia Proporcyą dla architrawu i fryzy w 4^{ch} porządkach – Jaką dawali Rzymianie Architrawowi wysokość w Porządku Korynckim – i co za z tąd wniosek – 124

Kiedy Architraw można by robić niższym od Fryzy. 125.

Jak architraw układziony być powinien na Słupach – i czyli prawidła dziś przyiętego trzymali się Grecy. 126

Uważaiąc kolumnę jako pień z którego by naymocniejszą belkę wyciąć wypadło podług grubszego i cieńszego końca albo lub średniej grubości, iaka by z tąd wypadła wysokość i grubość iej iako architrawu – zdziś i przyczyna ~~na~~ nadwieszenia 127.

Czyli Grecy dzielili Architraw na pasy – i w jakich Porządkach i czyli w Dorykach iest potrzebne 128.

Fryzę iak umieszczali Grecy w Dorykach – po nad Architrawem i [illegible] umieszczany na wzór Rzymian – 129

Uważaiąc Gzems za okap – iaką wysokość i wyskok dawać trzeba – maiąc ieszcze wzgląd na potrzebę przyozdobienia 130

Słupy w mur wpuszczane, i Płaskosłupy

Czyli Grecy używali kolumn pewną częścią w mury wpuszczaiących, gdzie i dla czego – dla czego Rzymianie używali częściej Półkolumn – 132

Co za niedogodności powstaią z użycia Półkolumn pod względem mocy murów – i estetycznym 133

Co Antae czyli Parastades – co Płaskosłupy – i gdzie iednych i drugich używali Grecy 134 135

Jakie kroje kapiteli i stop dawali Grecy Płaskosłupom iakie Rzymianie i dzisiejsi Architekci 136.

Czyli użycie Płaskostupów zdobiących mur iest konstrukcyine – w jakich więc budowlach używane być może 137

Czyli się Płaskostupy zwężaią – i iaką szerokość im się dawać musi w połączeniu z kolumnami §. 152

Doryk Grecki. –

– Gdzie był najprzód użyty – iak się kształcił – i iak go narysować podług Wz: 279. – §. 139.....149.

Jak go narysować w proporcyi większej §. 150.

Jonik Grecki. –

Nad rzeką Ilissus narysować podług Wz: 384.

Okazać kształt kapiteli narożnych podług Wz: 411 ....414.

Okazać kształt kapiteli pilastrowych podług Wzorów 449 – 450 – 451 .. 454.

o Karyatydach.

Co karyatydami – persanami ~~[illegible]~~ termami w starożytności zwano – zkąd te nazwy powstały – iakie ich zabytki znaleziono – i gdzie ich dzisiaj używać by można §. 360.....365

o Rozstawianiu kolumn.

Co Podcienie, Przysionek – kolumnada – Międzysłupie.

Uważaiąc Belkowanie jako ciężar – iak chce mieć Podczaszyński rozstawiane Słupy – i czyli ta iego zasada koniecznie na praktyce opiera się. 370

Witruwiusz iakie nazwy daie różnym rozkładom kolumn i co o nich mówi 371.

Dla czego od względem Estetycznym gęsty rozkład kolumn jako cięższy ~~[illegible]~~ wprzeciez podoba się – czyli rozległy rozkład ich pogodzić się da z ciężącem nad niemi belkowaniem – Biorąc pod uwagę Pamiętniki Greckie, iak w Dorykach rozstawiano słupy jak Witruwiusz i teraźnieysi chcą ie mieć rozstawiane w koryntykach – Najodleglej jak w praktyce gdzie rozstawiano Słupy Korynckie – i jak ie statycznie chcą mieć rozstawiane teraźnieysi – Co z tąd za wniosek ogólny – 372 . 373.

Co rozkładem Słupów kierować powinno – i jakie uwagi mię robią gęsto mierne i rzadko stoiące. 374.

Co usprawiedliwia Greków iż w Dorykach gęsto Słupy stawiali 375

Co się przez to rozumie iż Rozkład Słupów kierować winien rozkładem podrzędnych części i ozdob 376

Czyli w równej odległości Słupy stawiać się maią zawsze – W których Porządkach Grecy tego prawidła nie zachowywali i dla czego – 377.

Dla czego w prostej linii bez żadnych łamania Słupy stawiać należy. 378 – Dla czego w parzystej liczbie 379

Kolumn parami stawianych kiedy ponieważ używać – 380

Jak zwano kolumnady o pewnej liczbie kolumn 382 – 3

W jakiej odległości od ścian stawiać się winny – co o półkolumnach i wpuszczanych w wydrążenia kolumnach 383

Chcąc aby pewna liczba kolumn kwadrat tworzyła – wiele ich i iakiego porządku w $\square^{e}$ pomieścić się – 384

Rozkład Pilastrów i użycie w połączeniu z Kolumnami

Dla czego w większej odległości stawiać je można jak kolumny – parami w jakich domach – jak w narożnikach – co o zpuszczaniu pilastrów w pilastry – Dla czego pilastry w samych narożnikach stawiać trzeba – i jak umieszczać w łęczach 385

Gdzie Grecy używali Pilastrów i dla czego – i co zkąd za prawidło dzisiejsi Architekci wyciągają – co jest do powiedzenia przeciw temu prawidłu. 387

Jak Architraw wraz na kolumnie i pilastrze kładziony być ma – jaką w tym razie Grecy dawali szerokość pilastrom. 387

Jak osadzać balkon czyli galeryą w pewnem wywyższeniu za kolumnami w Sali – 388

O Stawianiu Porządków nad sobą

Czyli i gdzie w Starożytności stawiano Słupy nad Słupami – dla czego dziś często do tego sposobu udajemy się 389 – 390.

Jakie są prawidła tu do zachowania 390

W Stawianiu nad sobą Porządków trojaki co do wysokości piętr znachodzimy przypadek – jak tego trzeba modułu i rodzaju porządków nad sobą używamy. 391

Co jest do zarzucenia Gzemsowaniom nad Kolumnami w każdem piętrze – i co na te zarzuty jest do odpowiedzenia 391 – 392

Jak Gzems w międzypiętrzach uprościć można, aby się okazywał tylko przedziałowym. 393.

Gzems jako część wierzchniej belkowania jako porzą okiennej używać nie można. 392.

Na czem zawisły sposoby Duranda stawiania Słupów w piętrach, uchylające potrzebę zebranej Gzemsów – 394. i co za uwagi nad niemi są do zrobienia 395.

O Zdobieniu powierzchni Ścian.

Którako i jak wprowadzamy pasy Gzemsy i Gzemsiki na powierzchni murów dla ich przyozdobienia 396. 399 Jak stawiamy chociaż pozornie oznaczając narożniki 396 ciosami – pilastrami – pasami pionowemi – 397 – 399.

Co rustyką zowiemy – jak ją wykonywać aby jej konstrukcyjną być wydawała – trzy obyczaje używalne Rzymianie – i jakie jej użycie mamy w dzisiejszych czasach 401 – 402 – 403.

Jaki kształt i układ ciosów być ma aby był konstrukcyjnym 404.

Spojenia których się wyrabiają 405. I dla czego spoien udanych w połączeniu z naturalnemi łączy nie można – co za boniów i jakiego bywają profilu 406.

Jaką proporcyą i wielkość ciosom dawać 407. – i co w ich układzie dla Eurytmii zachować trzeba 408.

Co Isodomon – Pseudoisodomon 409.

Co o kwadratowych ciosach, pozornie nie wiążących się jest do objaśnienia – i gdzie tego mamy przykłady 410.

Co opus reticulatum – 411.

Opisać różne sposoby przyozdabiania ciosów 412.

Co mury olbrzymów – Opus incertum. 413.

Wielkość i wydatność ciosów w różnych piętrach jak proporcyonować 414. –

Jak w ścianie co który [illegible] Drzwi i okna [illegible] 415

Tablice jak użyte dla ozdoby Ścian być mogą – 416

Mury ceglane bez otynkowania są ozdobą naturalną murów i co w nich do zachowania – 417. 418

o użyciu cegły różnobarwnej do powiedzenia 419 – co o użyciu w szczególnych częściach murów tynkowanych – i w połączeniu z ciosami itd. 420 – 421

Tynkowanie Murów jakie być ma – 422. Jakie odmiany w nim robić można 423. Co jest o polychromicznem malowaniu Ścian do powiedzenia 424. Co o Sgraffitie Włochów 425.

Co o tynkowaniu [illegible] – Karbikowaniu itd tynku i wykładaniu Ścian różnobarwnemi kamykami 426 – 427 – 428.

Co o powlekaniu Ścian Stiukiem – i jak się wykonywa – 441 – 444.
Co o pokrywaniu Ścian Boazeryą

O Gzemsach różnych do użytku w budowlach nie zdobionych w porządki budownicze –

Na murach pełnych Gzems wieńczący budowlę z jakich części składać się może 429

Jakie profile i ozdoby przyjąć może 430 – 431.

Co o okienkach we Fryzie do uważania 432.

Jaką wysokość Gzemsom w domach Obywatelskich dawać – 433.

Gzemsy z Cegły bez tynkowania jak wielkie być mogą – na czem ich piękność zawisła – dla czego w [illegible] formach się cegłę ku temu robi – bądź gładką bądź w sztukaterii zdobioną – i różnokolorowo polewaną 435 – 436 –

Jakie kształty przyjąć mogą Gzemsy na wypuszczonych belkach – Krokwiach dachowych 437

Przepaski jako Gzemsy przepasujące na powierzchni murów poziemo przeciągane jakie miewają profile – i co w nich do zachowania 438 – 439.

Przeciągające Gzems okapowy na powierzchnią muru co zachować 440.

Gzemsy wewnętrzne w Pokojach jakiego profilu się robią i wysokości – 445.

Arkady na Węgarach.

18 Co Arkada – powód ich wynalezienia i używania – i co za korzyści konstrukcyjne mają – 446 – 447.

14 Co w Arkadach z względu efektycznego jest do uważania i jakiego bywają układu 448.

– Co jest do powiedzenia o proporcyonalności Szczyty Arkad 449

– Od czego grubość węgarów zawisła – i dla czego większą jak kolumn być musi – 450

Dając węgarom 1/4 z przeciwności arkad dowieść że wypadnie 6 razy grubość na wysokość mające 450.

Jaka najwiesza szerokość węgarów – miejsca – i dla czego zawisła od lekkości lub ciężkości stylu – 450

Co do zachowania zdobiąc arkady w [illegible] – 452

Co Impost – Natoża – ich proporcye i profile wielowanie 451. 453

W Bramach tryumfalnych jak bogato Impost – natoża i Klińce zdobiono – 454. 455.

Kiedy zaworników używać by nie zakłato 455.

Podniebienie obłąków jak zdobi się 456.

Jaki kształt dać się obłąkom Arkad. 457.

Kiedy natoża dotykać się architrawu – a kiedy pod niego podchodzić powinny 458.

W węgarach szerokich chcąc umieścić Drzwi – okno lub nyże – jaką te otwory w nich proporcyą zajmować mają – 459.

Co Arkada ślepa, i co o niej jest do powiedzenia 460

Jak Arkadę otwarcia wyższego w udaną proporcyonalnie 461. 462

Sposob dawny francuski mieszczenia Arkad w prostokątnych wypuszczeniach – 463. 482

Co jest do pomówienia o natężeniach [illegible] szerokości przechodzi połowę szerokości węgarów 464.

Kiedy udajemy się do przerzucania części półkolistej nad węgarami w okno – w [illegible] Impostu kolumnami 465 – 466.

Kiedy udajemy się do Arkad z wierzchu łukowatych i Impostu umieszczonych 467

Gdy otwory w budowli rożnej są szerokości które przeklepiać inne zostawiać przestrzenie 468
Do obicia Skrawędzi węgarów trudny się udaję 469.
Narysować używane profile dla Natężów i Imposty kadowych mniej więcej bogate 470

Arkady na Kolumnach

Kiedy poczęto ich używać — i co im zarzucamy 471 472
Jak znaleźć Moduł dla Kolumn danego porządku aby arkada była proporcji jak 1:2. — 473.
Używając Arkad na Kolumnach parzystych, jak od siebie stawiać kolumny w parach stojące podług rodzaju Porządku do którego należą. 474.
Kiedy się użyć kolumn parzystych, poczwórnych za sobą 474.
Kolumny parzyste i poczwórne Arkad jak w spodzie stawiamy, i jak na nich w górze Natężera wspieramy 474.

Arkady Weneckie

Przez kogo w obieg wprowadzone — i jak tego rodzaju arkadę narysować — 475.

Arkady zdobione w Porządki Budow

Co mogło być powodem ich wynalazku 476 i czy ta mieszanina dwóch stylów ma prawo sobie —
Narysować dla okazania proporcjonalności części składających Arkadę z porządkiem. — Jaką Winiola daje proporcję tym częściom gdy Kolumny są bez podstępów lub na podstępach — 477 478
Ponieważ te kolumny są tylko dekorujące — jak użyć je wypuszczać z muru trzeba 480

O stawianiu Arkad nad sobą

Jakie są prawidła wznoszenia arkady nad Arkadami 483
Dla czego w arkadach zdobionych w porządki Architektoniczne najtrudniejsze jest zastosowanie tych prawideł — 484.
Jakie mamy przykłady, gdzie zmiennego kształtu arkady nad sobą stawiano — oraz przykłady gdzie ich więcej w górze dano jak spodnie 485, 486.

Bramy

Dla czego wielkiego rodzaju Arkady za bramy służyć mogą 487
Co o proporcji szerokości do wysokości bramy mając wzgląd na wysokość przyziemia jest do uważania — i co gdy nad tę wysokość występuje 488
Co o użyciu powały za Imposty arkadowatej Bramy 489
Co o użyciu bram prostokątnych 490.
Jak przedsionek bramny urządzić 491. — co o Parkotkach 492.
Rożne kształty bram dziedzińcowych 493

Drzwi

Jaką obszerność pod względem proporcji i wygody mieć mają dla czego od wewnątrz robić się roztwarte — 494 495
Dla czego Starożytni więcej robili Drzwi w górze jak dole 497. 498.
i jaką Witruwiusz daje szerokość ich opowiadnie — Ib:— i co więcej jest do powiedzenia o drzwiach Greckich Erechtejonu 499 ... 503.
Narysować Drzwi zewnętrzne podług proporcji powszechnej przyjętej z Gzemsem na wspornikach — Krokstynami 506.

Okna

Zgląd naczyńko Okna — jaką wielkość pod względem Estetyczne i wygody mieć mają — 512, 513 515
Mezaninowe i innego kształtu 516 520 521.
Okna przez 2 razem piętra sięgające 517 — co o glifach 518.
Jakie Greków okna były 522.
Co o rozmaitym zdobieniu Okien 523 ... 531

Co o parapetach i pachach podobieństwych 527 — 528.
Co o Oknach i Gzemsach 530
Narysować Okno w proporcjach części powszechnie przyjętej z Krokstynami — 532.
Kształt Okna florenckiego 536. Weneckiego 537. — Bramanckiego 538. —
Co o oknach z powierzchni ścian wypuszczanych 541
Co o oknach z góry światło dających 542.
W Rozkładzie okien — wymagania dla budynku co do zachowania i na jakie trudności w odniesieniu się ścianach natrafiamy.

Nyże

Jakie co do wydrążenia i postaci — 553. 555
Jaką mieć mają wielkość i proporcję aby posągi tam wygodnie mieściły 554

Balustrady i Porzęcze

Co za kształty porzęcze przyjęte mogą — i gdzie ich używać
Narysować balustradę 563. — gdzie się ich dziś używa
Co o porzęczach relacyjnych drewnianych w gankach i obok schodów —

Stropy

Opisać Stropy wytworne starożytne z dnowe stali pod względem piękności jako i konstrukcji 580 ... 586
Opisać Stropy kamienne Greckie w Porządkach 573 ...
Opisać sklepienia drewniane 587. i murowane co do rozmaj kształtu 587 ... 619.
O przyozdabianiu sklepień w ogólności 620. — 621.
Wykreślić wielkość korynkowo w bani 612.

Dachy

Wyszczególnić i opisać rożne kształty Dachów i zrobić nad niemi uwagi 626 ..... 636.
Jak Grecy i jakiego kształtu dachówkę zobywali domy — 639 ...

Frontony

Zgląd to nazwisko — co znaczę — i w jakich Architekturach w starożytności były używane — 650.
Jaką Frontonom starożytni wysokość dawali 651
Jak go pospolicie wyznaczamy. 652.
Od czego wysokość frontonów zawisła — i jak z tego wyprowadzić zasadę ich wysokości. 653. — 654.
Jak odrócić Gzems podstawowy frontonom w oba pochyłe 657.
Członki wypuszczane jak mutuły — konsole — ząbki — jak mają wykreślać w pochyłych Gzemsach frontonów 658
Co Akroteryj — 659. i gdzie właściwie frontony mają swe zastosowanie znaczne —

Kroputy

Z jakich części się składają — i jaką im się daje proporcję

Attyki

Co są — ich użyteczność dla Dachów krytych — i dla czego przy terech z nich osobnych robić nie można — 665 667

o Stach

Co o Stach czyli podłogach rozmaitych będą z drewna będą marmurowej jest do uważania 668 .... 670.

O Rozporządzaniu Budowli przez względ na piękność

Przystępując do robienia projektu co w ogólności uważyć, i jaką koleją go doskonalić 672.
Poziomemu rozkładowi jakie obrysy i figury najlepiej sprzyjają — 673. — 674
Co w rzucie poziomym zowiemy osiami głównemi i przykłasnemi — Rożna powierz tych osiów do rozlicznych odmian planów prowadzić. 675.

Dla czego układ i pomieszczanie części budowl na liniiach w pion i poziom przeciąganych zgadza się z prawami Statyki – dogadzaiąc zarazem warunkom wygody – i iak daleko ten układ architektury do części podrzędnych i ozdob rozciąga się 26.

Co równość rozkładu części – i równość odstępow rozumiemy i dla czego tych dwoch warunkow Eurytmii pożądamy – 27 – 28 –

O Przyzwoitości.

Co przyzwoitość, a co przystoyność – i dla czego ~~iest~~ są koniecznie wymagane – 29.

Azeby przyzwoitość co do mocy była zachowaną co potrzeba – w iakich rodzaiach budowl dawnych na nie nie natrafiamy – i w iakich częściach budowl szczególniej okazywać się powinny – 30 – 31

Warunki przyzwoitości co do trwałości na czem zawisły, gdzie w Starożytności na nie dawano baczność, i co w tym względzie do dzisiaj wznoszących się budowl iest do uważania 32 – 33

Na czem zawisła przyzwoitość pod względem wygody w połączeniu z chęcią przyozdabiania budowl 34

Na czem zawisła pod względem zdrowości: 35.

Pod względem przeznaczenia budowli na iakie względy uważać trzeba – 36.

O Wyrazie

Co wyraz – Jakie wrażenia sprawia postać budowli silna – i iak ią otrzymiemy – 37 – 38

Lekkość iakie czyni wrażenie, i iak ię otrzymie 40.

Czyli ludzie oko nadaiąc przedmiotom większą nad potrzebę wielkość iest pożyteczne – i w iakich przypadkach 41 – 42 – 43.

Jaki pożytek robią plany wystawiane w perspektywie, wiecznych rysach 44.

Dla czego chcąc podnieść Effekt, na żywość i Kontrast Swiatła i Cieniow rownie iak kolorow uważać trzeba – 45

Czego wymaga Jedność co do Wyrazu 46. 47.

O Znaczeniu

Czyli postać budowli z urządzenia wynikaiąca okazuie zawsze iey wyłączne znaczenie – i do iakich sposobow aby wzmocnić to znaczenie udaiemy się 49 ... 52

Czego iedność co do znaczenia wymaga – 53

Prostota

Czego chroni się karze 54

Rozmaitość

Dla czego pożądana – 55. Kiedy sama z siebie wynikaiąc ią otrzymiemy 56 – 59.

O Zdobieniu

O ile iest wymagane 60.

Do ozdob (niby) Konstrukcyinych iakie policzamy – 61

Co o ozdobach znamienuiących. 62

Do iakich rodzaiow sposobow iesz[cz]e udaiemy się przyozdabiaiących – 63 – 64 – 65 – 66.

W wszym ozdob potrzeba zachowywać Symetryą – Eurytmią i Przyzwoitość 67 ... 79. –.

F. Radwański

11.

...kiego kształtu będzie klin wody za tamą? — w różnych stopniach wzbrania

Jaka iest przyczyna iż się woda tamą spędzony, skorej na brzeg broniony zwraca —

12.

...ki skutek zrobi tak ubita tama brzeg przeciwległy? po wykresie: na odsepiska —

13.

...ki zrobi skutek szereg tam pod ...negiem ubitych na brzeg przeciwny.

Jakiego profilu nabędzie koryto rzeki zaraz po zbudowaniu Tamy, i iakie go po pewnym przeciągu czasu dopóki się nie ustali:

IIe Półrocze

Dla czego wiry przed tamami nie są tak szkodliwsze iak za tamami — Opisać ich skutek tylko wirów podług 3ch położenia Tam — i wyiaśnić przyczynę długoletnich jeziórek za tamami

Wyiaśnić przyczynę dla czego tamy maiące koniec pochyły łagodzą moc wirów — równie iak maiące grzbiet pochyły od brzegu ku końcowi —

Jaki woda przez wierzch tam niskich przepływaiące bierze kierunek. — i co iest do odpowiedzenia na zarzut, że tamy niskie nie osłaniaią brzegów w całej wysokości.

Narysować zakręt rzeki hydrotechnicznie i w nim odległość i liczbę tam na obronie brzegu wklęsłego —

Jak wykreślić odległość Tam w rzece brzeg wklęsły w który inna rzeka przeciwległa brzegu wpada —

Jaki przedsięwziąć Odsepisko w korycie w celu odpędzenia wody od brzegu przeciwległego — Jak zaprawić wyspę lub mieliznę w środku rzeki ułożoną — lub zwęzić koryto rzeki nabył spadku

80 iest do uważania o wysokości Tam pod względem ich mocy, trwałości i kosztu

Regulowanie rzek

81 Jaki cel sypania Grobel, czyli wałków przy brzegach rzek ostrożności w ich biciu – w jakiej odległości od brzegu się sypią odległości normalnej – objaśnić to wszystko na wzorze na tablicy wykreślonym idealnego planu – wraz z rzeczką wpadającą –

82 Gdzie i jak bić Jazy dla odnogi rzeki całkiem przecięte i obsuszyć. –

83 Aby sprostować krętą rzekę, gdzie i jak obrać miejsce dla przecinku czyli przekopu ~~i jak~~ się ten przecinek udoskonalić, w jakiej obszerności i głębokości gdzie tę ziemię odwozić etc.

Jazy etc.

84 Jaką maią wysokość Jazy wodę na młyny górujące. Jak wynaleźć tę ich wysokość. – Wodoskazy hydrometry dla czego się ~~dla~~ nich używaią, i jaka tych ~~szczególności~~ się używanie przy ich ~~używaniu~~ – zakładaią –

85. Kiedy Jazy bez Upust obok być mogą – Kiedy Upusty bez Jarow – i co mówić za łączeniem Upust z Jazami.

86 Narysować w profilu Jaz drewniany z Pali – Szpuntpali ~~z Ziemi i ze wszystkiemi~~ czem się wypełnia, iak pokrywać zamiar ~~tego rozmiarów~~. – i ~~uwaga~~ ~~na~~ ~~nad pokryciem~~ ~~wierzchu~~. Slami w brzegach zabezpieczać

87. Wyrysować Upustę w Słupy o 2 Stawidłach w Jazie bądź Kamiennym bądź Drewnianym. – i opisać wszystkie części i ich wymiary.

88. Narysować w profilu i planie Jaz z Samych pali. – i ~~nad~~ ~~ostrożnościami~~ przytoczyć sposoby iakich użyto przy budowaniu Jaza w dziedzinach –

Narysować w profilu Jaz kamienny, i upusty w nim.
To Uczen objaśni na swym rysunku.

Narysować w planie i profilach Złob przeprowadzający wodę roboczą w poprzek dzikiej rzeki.

Tu także opisać tunel jakiego użył Hofman w Zielonkach.

MOSTY

Objaśnić ~~Opisać~~ (na rysunku) most zwyczajny drewniany — prawidło na grubość belek podług ciężarów stałych i przypadkowych — jakie są te ciężary — nad jaką największą szerokością most zwyczajny być może —

Belki $\square = 6'' + \frac{d}{48}$, bez przypełni i bruku.
Belki $\square = 7 + \frac{d}{38}$ szabrowane na 6" grubo. lub zbliżyć o 27"
Belki $\square = 7\frac{1}{2} + \frac{d}{48}$. brukowane w zbliżyć o 18".

Np. Długa belka sążni 6 wypadnie w 1 przypadku gruba cali 15 — w 2 cali $17\frac{32}{40}$; w 3 cali $18\frac{3}{4}$.

Piechoty biorą 4 ludzi na metr $\square$, czyli 41 ℔ na stopę
Ludzie uzbrojeni podług Rodera 45 ℔.
Konnica pancerna kłosem ℔. $133\frac{1}{2}$.
Bruk 9" = ℔ 108; 6" = 70; 5" = 60. —

Mosty wsporne. Kiedy się używa[38] — Sposób podpierania belkowiny — i który sposób w jakim przypadku służy w jakiem rozprzestrzenieniu i pod jakim kątem mają być zastrzały. $0\frac{?}{14}$
1. — 6 — 7 — 8 — — 38.
Czyli podciągi są potrzebne — 9 — 11 — 12. Ile tych wiązań być może

Jak się zastrzały osadzają w spodzie w murach — o pale — a w górze czepią w belki — podwłoki — podciągi.
18 — 19 — 20 — 21 — 23 — 29 — 30 — 32 —

Mosty rok 18 54/55. —

Co most zwyczajny.
Opisać części jego — i grubość drzewa
Czyli belki można wprost opierać na ziemi
Izbicę brzegową z drzewa narysować.
Izbicę murowaną — o grubości murów — Osłona
Grubość i odległość filarów.
Krzesła palowe — grubość pali, odległość — jak głęboko je bić — jakim przyrządem —
Co o palu przednim i jego obuciu
Kleszczyny — ich grubość — wpuszczanie — udrzewienie — osłona pali
Kobylice osobne przeciw lodom jak się budują

Szczegółowo

O Obrabianiu i grubości belek — rozkładanie — $6 + \frac{d}{48}$ i $\frac{d}{30}$
O przewiązkach —
O Podciągach —
O Pomostach — i poręczach.
O pokrywaniu kamieniem — Uwagi
O Bruku drewnianym —
Chodniki jak urządzić

Kiedy się wiązania wspornego używa 1. 2.
Jak najskuteczniej uczepić pokład 3
Ostatni sposób umieszczenia strzał 6
Kiedy się używa podpierania belek wprost strzałami 7
Kiedy się używa i ~~podłok~~ podwłok — 8
Kiedy się używa mieczów — podełg. 10.
Nie zawsze wszystkie strzałami podpierać 12
Jak się zastrzały czopują w belki 19
D° D° w podwłoki 20 21
D° D° w podciągi — 21.
Jak w spodzie opierają o kamień — 23
D° D° o pale 29. 30
D° D° o niższe pale 32
Strzał o strzały opierać nie można 33
Użycie podkolanek — fig: 22-23-15.
Jak związać zastrzały z pokładem 34
Użycie wiązania wspornego zawisło 38 do 41
Jak tu zasadę ustanowić — 43

94. Mosty z wiązaniem wiszącem.

Wykreślić wiązanie o 1. 2. 3. tiż Słupach podchwytujących czyli Znoszach. – w jakiej odległości Znosze pod jaką pochyłością. Oparcie Strzał w spodku – Użycie Klocków: 4 – 5 – 6. – 9. – 10. – 11 – 13. – 14 – 14 i 21

Ile tych wiązań być może.

95. Wieloraki są łuki, – i wieloraki Stole mostów wspierać maią. Oraz iak się ocenia ich moc w porownaniu z belkami prostemi. –

O wiele się osiadaią łuki mostowe.

96. Mosty murowane.

W iakiej wysokości opory łukow po…czynać się maią – 6
Jaką wysokość nad oporami łukom i kształt się daie – a. c. d.
Jakie prawidło na grubość Sklepień ef. Packy. g. h.
Grubość murow oporowych i
Grubość filarow pośrednich K co za przybliżenie a cienkiemi filarami przemawia

Drogi

§ 2. O Rodzaiach Drog bitych – (Trytewi) i ich użyciu pod względem wygody potrzeby i Ekonomiki –

97. Gościeniec. (Chaussée). cd.

Droga brukowana – Droga żwirowa na pokładzie kamiennym – Droga Żwirowa (Macadam:) – Droga Ziemna – Droga leśna – – Droga Ceglana –

§ 3. W miastach tylko brukowane ulice służą bo żwirowane sprawiaią kurz – i błoto. i ich utrzymanie iest kosztowne. –
Drogi poza miastami pospypywane szabrem są lepsze, przez wzgląd na nogi Koni – obok powinny być drogi letnie –

Rok 1853/4

6 iest – i wiele ich pokaże 1. 2.
Jurchie iest. 3
Skład o 1. 2. 3. Znoszach – 4 5 6
Jakie parcie wywiera – 8.
Odległość Znosz iaka – 10 11
Podkłoki nie potrzebne 12
Kąt pochyłości 13
O punktach oparć zastrzałow w spodku 14
Czopowanie zastrzałow w spodku 14
Użycie Klocka – 21
Czopowanie zastrzałow w górze 22
Strzemiona 24
Użycie prętow 25
Co mowi przeciw Dachom 17.
Przykład mostu przez Skawę –

Mosty łukowe – podsypywane 11. Sciankiem na porządku 1. 1853/4

Łukow z drewa użyć można zamiast wiązań wspornych i wiszących. 1.
Jak się robią z desek. – długość desek 10 – Z drewa z natury krzywego najlepsze –
Jak z obic łuk z drewa prostego. – zębowany –
Z jakiego drewa łuki wyginać i iak to wyginanie robić i iak długo ma pozostać –
Co o spajaniu belek wygiętych w pilę – zięgaaniu szrubami –
Użycie klinow zamiast zębowania.
Przykład: gdzie łuki mieszczą się wysokości pierwszej – opisać z Gernrata
Użycie krzyżow odwichrowych
Wyrachowanie Wattymie grubość muru
Przykład mostu całkiem wsporczego z łukami z Gernrata
Formuły o mocy łukow –
Formuła osiadania się łukow.

24

§. 4. Częściami każdej drogi bitej są: Fundament z kamienia grubego, pod nasypkę
98 żwiru lub szabru – fig. 8.
2.do Droga pojezdna cd
3.tio Dwa przydroża czyli bankiety (ławy) de – ef fig 2. idio opory drogi.
4.to Dwa rowy obok – lubo czasem niekonieczne
5. – Mury wspieraiące drogę ze strony spadzistej D fig 8
6. Mury wspieraiące spadzistość Ziemi nad drogą wznoszącej się C fig 8
8. 7 – Murki ae – lub poręcze – – Kamienie oporowe §. 4.
9. Odpoczynki. fig 20
Zcieki w poprzek pod drogami w gorach

O szerokości Drog §. 5 – 6 – 7.

99. §. 5. Goścince handlowe 20 stop oprocz bankietow – a z bankietami najmniej stop 26. oprocz letnich
Drogi nie handlowe 18' procz bankiet nawet 16' lub 14'. oprocz letnych.
W gorach – 20' dla gościńców.
Drogi kommunikacyjne wiejskie 8 do 10 stop. a z bankietami 14. do 16 stop.
Drogi letnie 6' do 9' szerokie, niżej się obok drog kamiennych zakładaią

O kształcie powierzchni drog i grubości warstw kamienia. §. 9. 10

100. wypukłość wielka nie dobra –
Zatocz łuk ≡ promieniowi ≡ 4 razy szerokości drogi
Droga 26' szeroka z bankietami – powinna w środku 1 stopę wyższą z nową, bo się później do 9 cali przysiedzia.
Drogi poziomego przekroju dla czego nie dobre §. 10
W gorach daie się pochyłość drogom Kugorom §. 12. cali 1:52. do 1:75. –
Kiedy się daie wklęsłe środkiem drogi §. 14.

Grubość warstw Kamienia i nasypki §. 17–

Podług fig 2. 18 do 20 cali to iest fundament 10" do 12"– żwir 8".

Podług fig 3. gdzie fundament iest tylko z grubo tłuczonego Kamienia – 24"

W drodze żwirowej 26 do 28"

Na skale nasypka 8 do 10 cali

J to dla dróg wszelkich – bo dla pewnych mniejsza grubość drogi –

O Spadzistości drog– §. 18

101

3 Cale największa–na 1° – cali 4 za wielka – ieżeli za iednym zawodem ma przebyć długość 2 do 400 Sążni – tu potrzeba przyprzęgow – rachując na konia 15 cett–

Dla spadzistości cięższej iak 3" – trzeba hamować bryki – Tyrolczykami – 7 cali Szerolczemu, bo wszyskie wyorują głębsze bruzdy. –

Dla wozow lekkich i mocnych powięgowanie dopiero przy 6 do 8 cali spadku hamowanie bywa potrzebnem – przy nim konie cierpią i popręgi zrywają się–

Spadzistość powinna się poczynać w górę najwyższej – i wolniej coraz więcej, to iest od 4. 3. 2 do 1 cala– – Zrobiwszy odpoczynek znow się dalej ten sam spadek powtarzy to się robi przez wzgląd na konie Zob: § 20

Odpoczynki zrobią się co 80 do 250° § 21

W gorach nigdy droga się zniżać aby się znow podwyższała nie ma – §. 22

W zawrotach rozszerza się drogę o 3/4 a w samym odwrocie o 2 1/4 razy i robi się horyzontalną – §. 22

48

26

bo

48

26

Program

Des Vortrags der Landbaukunst am k. k. Technischen Institute in Krakau im Schuljahre 18 54/55.

Einleitung – Algemeine Grundsätze der Baukunst.

Baumaterialien – Von den Steinen im natürlichen Zustande und deren Gewinnung – Von den künstlichen Steinen, und zwar von den Ziegeln – Dachziegeln – Lehmziegeln und Lehmpatzen – Von dem Kalke – Mörtel – Cementen und Kitten – Vom ~~Bren~~ Streichen und Brennen der Ziegel – und den Ziegelöfen Vom Brennen des Kalks. – Von den Bauholze dessen Fällen – Beschlagen, Zerschneiden von den Metallen – ~~vom~~ Blech – Eisendrahte – Nägeln – Vom Glase – Rohr. und Stroh.

Die Baugeräthe – Mauer- Wölbung= und Hänggeruste –

Die Mauerarbeiten Von dem Grund und Boden in Rücksicht auf die darauf aufzuführenden Gebaude – Untersuchung des Grundes. – Das Abstecken der Gebaude – Das Fundament Gräben ~~Die Aufführung der Fundamente~~ – Von der ~~Stärke~~ Breite der ~~Fundam~~ Tiefe der Fundamente und der Höhe uber der Erde – Allgeine Regeln bej Aufführung der Grundmauern – Beschreibung der liegenden Roste und Pfahlroste – Die Anlage der Keller und Souterains –

Eintheilung der Mauern – ~~Die Mau~~: Allgemeine Regeln vom Verbande der Steine – Die Starke und Höhe der Mauern von Ziegeln und Steinen nach den Geschossen in der eigentlicher Häuser baukunst – Auffuhrung der Mauern aus gestampfter Erde – Die ~~die~~ der hölzernen Wände –

Umständliche Beschreibung der verschiedenen Gewolbe – Statik ~~der Gewölbe~~ und Ausführung der Gewölbe.

Von der Anlage der Feuerungen – Schorsteinröhren – Stubenöfen – Kuchen – der Heizung mit erwärmter Luft –

Von den massiven Treppen – gepflaster:

ten Fußböden – Estrichen – Gesimsen – von anbringung, überwölbung der Fenster und Thüröffnungen – Abputzen der Mauern hölzerner Wände und Decken –

Von Bedeckung der Dächer mit Ziegeln und Schiefer –

Von der bequemen Einrichtung der abtritte –

Die Zimmerbaukunst Von den Balkenlagen und Decken – Von der Tragbarkeit ~~der Balken~~ und der Disposition der Balken – deren Verzahnung – Unterstützung – der Construction der verschiedenen Decken –

Von den Dächern – der anwendung der Spreng- und Hängewerke – den Bohlendächer – Von Bedeckung der Dächer mit Brettern – Schindeln – Stroh – Lehmschindeln –

Die Tischler – Schlosser arbeiten –

Von den Thühren – Fenstern – Fensterladen – der Schlosarbeit dazu gehörig – Vom Verglasen der Fenster – Vom Anstreichen der Tischlerarbeiten

Von der Verfassung der Bauanschläge nach der in Oestreich angenommener Weise – Hier wird den Schülern ein Beispiel über eins von ihnen gezeichneten Bürgerhauses durchgeführt.

Entwerfen der Gebäude in Planen und Durchschnitten – außer der bürgerlicher Wohnhäuser und einiger öffentlicher Gebaude, werden die nöthige Lehren von der Einrichtigung der Landwirtschaft. Gebauden vorgetragen –

Die Bauordnung – Baurecht – Baupolizej wird auseinander gesetzt –

Krakau den 20 Julii 1854.

Felix Radwański
Professor der Baukunst

Program
des Vortrags der Waßer- und Straßenbaukunst am k.k. technischen Institute in Krakau im Schuljahre 18 54/55

~~Die Waßer und Straßenbaukunst~~

~~1te Abtheilung. Waßerbaukunst~~

1te Abtheilung. die Waßerbaukunst

~~Einleitung~~ –

Einleitung. –

Von den Pfählen – Schpuntpfahlen – abschneidung der Pfähle unter Waßer –

Untersuchung des Grundes – Vorbereitung des Grundes. (Baggerung – Sprengung – Aushebung der Steine und Pilotage – Steinschüttung – vom Beton – Fangdammen – Schöpfmaschienen – Grundung in Senkkästen ~~und deren arbeit~~ – Ableitung des Waßers beim Grundbau –

Faschinen Bau im Allgemeinen – Erzeugung der Faschinen – Wippen – Sekkfaschinen und Verwendung diesier Materyalien

Bauten zur Befestigung der Ufer – allgemeine Grundsatze – Böschung – Beflanzung Steinvorwurf – und Faschinen Uferbauten Abpflasterungen – Bollwerke und Futtermauern –

Bauten zur Zähmung der Gewäßer – ~~Be~~ ~~w.~~ Algemeine Grundsatze zur Regulirung der Flüße – Von Buhnen und ihrer wirksamkeit – des Normalbreite der Flüße Von den Coupirungen – Durchstichen und Dammbauwesen.

Bauten zur Benützung der Gewaßer – Bewaßerung und Entwäßerung – ~~Wiesen~~ anhögerung – ~~Colmation~~ – Wehr- und Schleußenbau. ~~Wehren und Schleußen~~ Bauten zum Behufe der Schiffart – Kanal-Bauwesen.

2te Abtheilung Straßenbau –

Einleitung.
Verschiedenartige Herstellung des Straßenkorpers
Bestimmung des Gefälles – ~~Führung der Nivelle~~ – Führung der Trace – Bestimmung des Straßenprofils (Breite – Convexitet Gräben.) – Straßenbau auf flachen Terrain in Sumpfen – auf Sandboden – Bergstraßen Stollen – Eisenbahn Bauwesen –

3e Abtheilung – Brückenbau –

Einfache Herstellungen –

Holzbrücken – mit Sprengwerken – Hängewerken – Kombination davon –

Bogenbrücken – Die beweglichen Brücken –

Steinbrücken – von der Bogenlinie – Spannweite – ~~mit Pfeiler Anordnung – Dicke der Gewölbe der Pfeiler – Vorköpfe~~ – ~~Eisböcke~~ Pfeileranordnung – Gewölbs- und Pfeiler Dimensionen mit Rücksicht auf's Material – besondere Einwüsungen – Vorköpfe – Eisböcke –

Eisenbrücken – Gusseiserne Bogen – Röhren – Kurven – Hängebrücken –

Cracau den 20 Julii 1854. –

Felix Radwański

Prospekt
Nauki Budownictwa

wychodzić mającej w Zakładzie litograficznym Szkoły Technicznej w Krakowie.

Część II Nauki Budownictwa obejmująca rzecz o Materyałach — ucząca trwałej przy oszczędności konstrukcyi budowl tak wiejskich jak miejskich, ich dogodnego urządzania — obliczania nakładów, itd: a zatem nie dla samych Uczniów Techniki przeznaczona, ale i dla sposobiących się na Budowniczych — Magistrów Murarskich — Ciesielskich — wreszcie dla każdego właściciela stałej posiadłości przydatna, wychodzić pocznie od 1go Kwietnia r. b. sposobem litograficznym w texcie i wzorach jak Część pierwsza.

Cena przedpłatnej prenumeraty jest Złpol. 36.

Osobom nie mogącym składać od razu rzeczonych Złp. 36. wolno będzie cząstkowo na Dzieło niniejsze zapisywać się, opłacając ćwierćrocznie z góry po Złp. 8 z tą uwagą, iż każdy arkusz pisma po gr. pol. 12. a każda Tablica figur do niego należących po gr. 7½ rachowaną będzie — podług więc tej ceny z upływem każdego ćwierćrocza odpowiednią liczbę arkuszy pisma i tablic figur odbierając, następne ćwierćrocze opłacą — bo niepłacących naprzód uważać się będzie za ustających w chęci trzymania dalszej prenumeraty, dokompletować więc nabytej przez siebie części dzieła nie będą mogli, w miarę albowiem płacących naprzód osób i liczba Exemplarzy wytłaczaną będzie, a to zapobiegając stratom na jakieby Wydawca z zawodu nie uiszczających się w wypłacie przedwczesnej był narażony.

Dla Uczniów Techniki pobierających Bórsarne lub na funduszu Humbertowskim zostających równie jak dla Murarzy i Cieślów w Szkole Technicznej potrzebnego w swém rzemiośle wykształcenia szukających, cena powyższa do dwóch trójek zniżoną będzie — to jest opłacać będą naprzód po Złp. 5 gr. 10. ćwierćrocznie — arkusz textu po gr. 8. a tablicę figur po gr. 5 rachując. —

Prenumerata przyjmuje się u Wydawcy przy Ulicy Floryańskiej pod L. 542 mieszkającego — lub u Osób do tego uproszonych.

Ponieważ życzeniem jest powszechném ażeby Nauka Budownictwa w Szkole Technicznej wykładana nie litografowaną w texcie ale drukowaną była, czując ważność tego życzenia Wydawca oświadcza, iż jeżeli do 1go Kwietnia r. b. zgłosi się pewnych przedpłacających Prenumeratorów przynajmniej w liczbie 90. drukować ją każe i po téj samej im jak wyżej cenie pozbywać będzie. —

w Krakowie dnia 5. Lutego 1846 r.

Felix Radwański Prof. Bud.

